

м. Київ

ХРИСТОС НАРОДИВСЯ! СЛАВІМО ЙОГО!

РІЗДВЯНЕ ПОСЛАННЯ

ВАРФОЛОМІЙ. З Божої ласки Архиєпископ Константинопольський і Нового Риму Патріярх народженого у Вифлеємі.

Благодаті, милості від Спасителя Христа,
Улюблени брати і сестри,
діти Господні.
**«Дитя народилося нам, даний
нам Син» (Ісаїя 9:5)**

Втіха Святої ночі Різдва знову об'ємає весь світ, посеред стовпіща людських проблем і болю, нескінченних криз, неспокою і відаю. Вона являє таємницю втілення Слова Божого, як справжнє і своєчасне наше спасіння. Во Христос зійшов як роса в утробі Пречистої Діви Марії, щоб дати початок праведності і миру. Тиша і спокій цеї святої ночі Різдва Ісуса Христа промовляє, що Він народився від Діви Матері, аби зруйнувати полон гріха та устійнити світ через Свою благодать і милість, дати ідеал та образ істинного життя. Для цього Господь прийняв і освятив людську природу.

Вічний Бог зглянувся над нами, за-

чавши в утробі Пресвятої Богородиці Ісуса Христа. Так Господь призначив шлюб чоловіка і жінки у благословленій сім'ї. Щоб дитина виховувалась у здоров'ї і в гармонії, має бути сім'я, де чоловік і жінка живуть, як одна плоть і одна душа, підкоряючись одне одному. Нам потрібні сім'ї, де Бог може знайти спокій. Ми запрошуємо і закликаємо всю повноту нашої Православної Церкви зберігати гідність свого покликання і зробити все можливе, щоб підтримати інститут шлюбу.

Пастухи вже попрямували до Вифлеєму, щоб проголосити диво. Вони просить нас рушати за ними та милуватися зорями мудреців, сповнених радості. Дари любові і нашої віри виліюють нас, як християн, головним чином, як православних християн в традиціях родини, отців і Церкви, яка прой-

шла через століття і донині триває в нашому благословенному суспільстві, де осередками священного життя є сім'я.

Улюблени брати і сестри, діти Христа. 2013 років минуло від народження Христя у плоті.

2013 років минуло, а Христос продовжує зазнавати переслідувань від усіх видів сучасних Іродів.

2013 років минуло, а Христос розп'яттям за них, хто не зрадив свою віру в Нього.

2013 років минуло, а з Христа знуваються і висміюють в особі нещасних дітей, які живуть в убогості та бідності.

Саме цей людський біль, печаль і скорбота повертають Господа до нас в час Різдва. Зрештою Він сказав: «що стільки вчинили ви одному з найменших братів Моїх цих, те Мені ви вчинили» (Мт 25:40-41). Саме заради них Він народився від Діви, для них Він став чоловіком, за них Він страждав, був розп'ятий і воскрес із мертвих, тобто за всіх нас. Хай кожен з нас підніме свій хрест, щоб знайти благодать і милість, коли ми шукаємо Його допомоги. Хай Господь буде з нами.

Христос Народився!

Різдво 2014

Різдво над Українським Майданом

А у небі така благодать.

І в січні віс теплом. «Чи правда, що якийсь легіт віс над київським Майданом?» — запитують люди, не вірччи собі.

Сумніву нема, що в кінці листопада 2013 дух Майдану Незалежності раптом змінився. Незнайомі люди стали вільнівати один одному і приязно посміхатися. Так, наче усі несли, затаївши в собі, свято свободи і братерства. «Слава Україні!» — чути привітання, і тут вони звучать сердечно.

Ще ніколи Майдан не чув таких щиріх і проникливих слів «Ще не вмерла». А «згинуть наші воріженьки як роса на сонці» звучить провісно.

Можна сказати, що Україна заспівала і заколядувала на весь світ. Отак ми близче ознайомилися і з Європою, і самі з собою — понад головами наших правителів. Обмінувшись дипломатичною формальнотю.

Історія твориться на наших очах. Розкріпачення українського духу обіцяє розпогодження. У всякому разі повернення соромітте минуле уже не можливе. Українці відчули себе кращими і сміливішими, і міцнішими духом. Головне — **не падати духом**. А коли ми з Богом, то хто проти нас?

Â ÖÜÍ Ì Ø × ÈÑÉI:

Í ÁÉÁÈÙÁ Í ÄÁÍß
Í Á ÁÍ ÁÁ

2

Á ÜÍ , BÉÁÈ
ØÁÁ×ÁÍ ÈÍ ...

4-5

«Í INÍ È Á ÈÉÁÍ NÉÄDI
ÁÍ ÄDÓÍ ØÍ ×ÈÖÜ
Í ÈÖÜ»

10-11

Í ÁÉÁÁÍ

12-13

ÁÍ 150-ÐÍ××ß
Í ÈUÄÈ ÈÍ ÁÉÉßÍ ÑÜÈÍ

15

Скрижалі Духа

Старець НИКОДИМ СВЯТОГОРЕЦЬ

Найвища надія — на Бога

У чому полягає християнська досконалість?

Скажу прямо: найдосконаліше і найбільше діло, якого тільки може бажати і досягнути людина, — це наближення до Бога і перебування в єдинні з Ним.

Легше навернеться на добро явний грішник, аніж скрітій, який прикривається видимими чеснотами.

...! Сам Христос, приймаючи страждання, чи не говорив: «Отче... хай не Моя, а Твоя буде воля» (Лк. 22,42)! I чи не сказав про Своє діло: «...зійшов Я з неба не для того, щоб волю власну чинити, а волю Того, хто Мене послав» (Йо. 6,38)?

Бачиш тепер, брате, в чому річ. Припускаю, що ти готовий і рвешся досягнути такої досконалості. Нехай буде благословений цей твій порив! Але приготуйся і до праці, до поту і боротьби з перших же кроків твоєго шляху. Ти повинен усе віддати в жертву Богові і творити тільки Його волю. Але побачиш скільки в тебе бажань, скільки різних сил і потреб, і всі вони вимагають задоволення, не зважаючи на те, чи відповідає це Божій волі.

Тобо потрібно постійно боротися з собою і зі всім, що потурає твоїм бажанням, збуджує й підтримує їх. Приготуйся на такий бій і на таку боротьбу і знай, що вінець — досягнення бажаної тобою мети — дастяся тільки відважним воїнам та борцям.

Навіть якщо ти викупив сотні рабів християн із поганської неволі й даси їм свободу, то не врятуєш себе, якщо при цьому сам перебуваєш у рабстві пристрастей. I якби би діло не зробив — хай якнайбільше, у важких трудах і жертвах, — воно не доведе до тієї мети, яку ти бажаєш досягнути, якщо при цьому залишиш без уваги свої пристрасності, дозволяючи їм вільно жити й діяти в тобі.

...Понад все інше в нас противне Богові... зосередження на собі нашого самолюбства... Воно зачиняє ті двері в умі чи в дусі, що тільки через них звичайно входить в нас благодать Божа... Тому благодать і відступає від людини. Бо я вона може увійти для просвітлення і допомоги в ту людину, яка думає про себе, що вона є щось велике, що сама все знає й не потребує жодної сторонньої допомоги? Нехай Господь вирятує нас від такої лицемерської хвороби і пристрасти! Зарозумілих Бог сувро картає словами пророка: «Горе тим, хто у своїх очах мудрі та перед собою самими розумні!» (Іс. 5,21).

I ще додам: хто хоче пізнати свою неміч у власному житті, нехай той — не кажу багато днів, але хоч один день — поспостерігає за своїми думками, словами і ділами: про що думав, що говорив і що робив. Без сумніву, він побачить, що більша частина його думок, слів і діл були гріховні, нерозумні й погані. Такий досвід переконливо дасть йому зрозуміти, наскільки

він недосконалій і немічний...

Про надію на одного Бога і впевненість у Ньому

Як ми сказали, в нашій невидимій боротьбі дуже важливо вхідний спосіб не покладатися на себе. Але, якщо ми тільки відкинемо усюкі надії на себе і зневіримося — в собі, не знайшовши іншої опори, то зразу ж втромчимо з поля бою, або будемо конче переможені й взяті в полон нашими ворогами. **Ось чому разом з абсолютним відреченням від себе нам потрібно закріпiti в серці досконалу надію на Бога і повну впевненість у Ньому.** Тобто потрібно всім серцем відчувати, що нам рішуче немає на кого надіятися, як тільки на Нього одного...

... Як сказано у псалмі: «На Нього уповало мое серце, і допомоги зазнав я» (Пс. 28,7).

Маємо бути певні:

a. Що шукаємо допомоги у Бога, який як Всемогутній може зробити все, що захоче, і може нам допомогти.

b. Що шукаємо її в Бога, який, як Всевідчий і Премудрий, знає все досконало. Знає і те, що корисне для спаcіння кожного з нас.

b. Що шукаємо такого допомоги в Бога, який, як безконечно Благий, з

невимовною любов'ю дивиться на нас, завжди доброзичливо готовий в кожній годині й хвилині надати всіляку допомогу, потрібну нам для перемоги в нашій духовній боротьбі, негайно, як тільки з твердим упованням віддамося в Його обійми.

Хіба ж можливо, щоб наш добрій Пастир, який три роки ходив, шукаючи загублу овечку, так голосно кличучи, що висохла гортань Його, ходив стежками настільки важкими й терпністими, що проліяв кров Свою і віддав життя, як, кажу, є можливо, щоб Він тепер, коли овечка ця йде відспід за Ним, з любов'ю звертається до Нього і з надією кличе Його на допомогу, не звернув очей своїх на неї, не взяв її на божественні свої рамена і, принісши в зібрання ангелів в небесних, ні властував з ними з цієї причини свята? Якщо Бог наш не перестає шукати з великою ретельністю і любов'ю, щоб знайти, подільно до драхми, спілого і глухого грішника, як можна допустити, що Він залишив би його тепер, коли той, як загублена овечка, голосить і кличе свого Пастиря? I хто піврів би, що Бог, який безнастально стукає в серці чоловіка, бажаючи ввійти всередину і вечеряти з ним, згідно з Одкровенням

(Од. 3,20), даючи йому Свої дари, — хто повірить, що цей самий Бог, коли чоловік відкриє Йому своє серце і прикличе Його, залишився б глухим і не бажав би ввійти в нього?

Тому, нехай якась душа надмірно обтяжена гріхами, нехай вона винна у всіх гріхах світу, нехай осквернена так, як тільки хто може подумати, і нехай вона при цьому, скільки хотіла і могла, вживала всякі засоби та подвиги, щоб відступити від гріха і навернутися на дорогу добра, але ніяк не могла утвердитись в чомусь достойному, навіть найменшому, а навпаки, ще глибше поринала в зло, — нехай вона така. Але при цьому всьому їй не треба слабшати в надії на Бога і відступати від Нього, їй не варто полицьвати ні зброй, ні подвигів своїх духовних, а треба боротися, і боротися з собою та з ворогами мужньо і невтомно. I знай, що в цій невидимій боротьбі тільки той не тратить, хто не перестає боротися і уповати на Бога, допомога якого николи не відступає від тих, хто воє в Його полках, хоч деколи Він допускає отримувати їм рані. Тому борись не відступаючи, бо в цій невідступній боротьбі — вся суть. У Бога ж завжди готові і ліки для тих, хто поранений ворогами, і допомога для їх знищенні, які в потрібний час подає Він борцям Своїм, що шукають Його і твердо надіються на Нього; вгодині, коли вже не чекають побачати вони, як зникають горді вороги їх, як написано: «воїя вавилонські припинили битву, сидять безчинно по твердинях» (Ер. 51,30).

Такої світlosti ума ми можемо досягнути двома способами: перший, більш необхідний, є молитва, якою потрібно благати Святого Духа, щоб зволів пролити Своє божественне світло в наші серця.

Другий спосіб — постійне заглиблення в пізнання речей, щоб ясно бачити, які з них добре, а які погані; не так, як судити про них почуття і світ, а як судити правий. Розум і Святий Дух або істинне слово Богонадхненних Писань і духоносних Отців та Вчителів Церкви. Bo коли розглядання і заглиблення буде правдиве і належне, воно дастя нам ясно зрозуміти, що ми повинні за цією мати і вважати суетним і брехливим все, чого всякими способами шукає спілій і розбещений світ.

Саме почесті, утіхи і багатства світу є нещо інше, як суета і смерть душі...

Смиренне самопізнання має першість перед всяким іншим найвищим пізнанням: перемогти і умертвити свої погані нахили та жадання, які б вони не були незначні, гідні більшої хвали, ніж взяття багатьох фортець...

Фрагменти

КОЛЯДКИ-ЩЕДРІВКИ

На небі зірка ясна засяла

На небі зірка ясна засяла
І любим світлом сіє;
Хвіля спасення нам завитала,
Бог в Вифлеємі рождаєсь.
Щоб землю з небом в однозначити,
Христос родився: Славіте! (2)

В біднім вертепі, в яслах на сіні
Спочив Владика, Цар світа,
Отож до Него спішів всі нині –
Нашого жде Він привіта.
Спішів любови, тхом Го ограти,
Христос родився: Славіте! (2)

Благослови нас, Дитячко Боже,
Дари нас нині любоюю,
Най ціла сила пекла не зможе
Нас розділити з Тобою.
Благослови нас, ми Твої діти,
Христос родився: Славіте! (2)

По всьому світу стала новина

По всьому світу стала новина:
Діва Марія Сина родила.
Сіном притрусила,
В ясла положила
Господнього Сина. (2)

Діва Марія Бога просила:
— В що ж би я Сина свого сповила?
Ти, небесний Царю,
Пришли мені дари,
Сього дому господарю. (2)

Зійшли Ангели з неба до землі,
Принесли дари Діві Марії:
Три свічі воскові,
Ще й ризи шовкові
Ісусові Христові. (2)

Засяла зірда з неба до землі,
Зійшли Ангели к Діві Марії.
Співають їй пісні,
Господній Невісті,
Радості приносять. (2)

Дар нині преображені

Дар нам нині преображеній
Із небес зійшов.
Мов роса та животворна
На землю зійшов. (2)

Чистим небом днесь стаєнка
Нам ся являє.
Малий Ісус ручки милі
Нам простягає. (2)

Над дніпрянською водою
Зоря сіє.
Мов із ясел ручки милі
Бог простягає. (2)

Нуте, нуте, браття-сусіди

Нуте, нуте, браття-сусіди
Час вже забути про всякі біди
Час понехати смутки, печалі
Вже бо досита ми іх зазнали

Нині, нині най нам витає
Радість, що вічний Бог ся раждає. (2)

В Вифлеємі диво над диви
Там народився з Чистої Діви
Мира Спаситель, Бог необнятий
В шопі на сіні поміж бидлати

Те, те, зоря звіщає,
Світу голосить: «Бог ся раждає». (2)

Пастирі найперші були
Що той такий спів ангельський чули
Слава во вишніх Богу хай буде
А на землі мир, добрій люди,

Днесь вам, днесь вам доля світає
Там бо в вертепі Бог ся раждає. (2)

Вчуши тоє, бідні пастирі
Кожний спішить там з даром офіри
Припадають всі на коліна
Щиро вітають Божого Сина

Кожний, кожний з них бо те знає
Що се Предвічний Бог ся раждає. (2)

За звіздою ідуть три царі
Десь аж з востока несуть у дарі
Золото, миро, ливан пахучий
Серцем почули, що Всемогучий

Господь, Господь з небес зступає
І в людськім тілі Бог ся раждає. (2)

І ми браття всі поспішаймо
Честь, славу, поклон Богу віддаймо
І подарім Ми нашу віру
Чисте серце і душу щиру

Також, також хай днесь лунає
Пісні громогласна «Бог ся раждає». (2)

Ой по Йордані святі ходили

Ой по Йордані святі ходили,
Ой дай Боже, святі ходили.

Святі ходили, воду святили,
Ой дай Боже, воду святили.

Воду святили, раду радили,
Ой дай Боже, раду радили.

Раду радили, з Йордану йдути,
Ой дай Боже, з Йордану йдути.

Ой кому дати небесні ключі,
Ой дай Боже, небесні ключі.

Ой дати, дати, та ѿ знати кому,
Ой дай Боже, та ѿ знати кому.

Ой дати, дати нашому отцю,
Ой дай Боже, нашому отцю.

Небесні ключі, корону злоту,
Ой дай Боже, корону злоту.

До церкви іде, ангел го веде,
Ой дай Боже, ангел го веде.

А в церкву ввійшов з Ісусом Христом,
Ой дай Боже, з Ісусом Христом.

Йому ся двері самі відкрили,
Ой дай Боже, самі відкрили.

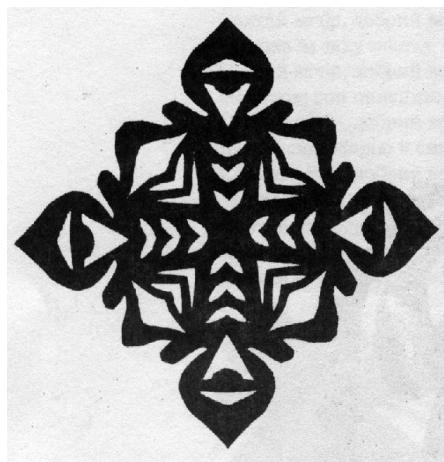
А звідти свічі ясні світили,
Ой дай Боже, ясні світили.

Пречиста Діва питрахиль дає,
Ой дай Боже, питрахиль дає.

Святий Миколай в ризи вбирає,
Ой дай Боже, в ризи вбирає.

А за тим словом будь, отцю, здоров,
Ой дай Боже, будь, отцю, здоров.

Сам із собою і з дружиною,
Ой дай Боже, і з дружиною.

До 200-річчя Тараса Шевченка

Євген СВЕРСТЮК

А що, якби Шевченко...

Ми схильні вірити, що в житті людини нема випадкового. Що доля проявляється через випадок. Ми віримо в покликання...

Коли йдеться про великих людей, то їх призначення здається очевидним. Усі сприятливі і несприятливі умови допомагають реалізувати їх місію...

А тим часом саме долю великих, особливо Шевченкову, схильні перегравати чи то з мотивом «допомогти» йому, чи то зі співчуття, особливо коли читаєш такі рядки:

*Дурний свій розум проклинаю,
Що дався дурням одурить,
В калюжі волю утопить...*

І вже в силу того, що біографія нам добре відома, пробуємо розігрувати інший варіант життя того, хто від самого народження вже мав на чолі ознаки долі.

Особливо спокусливі міркування про виїзд Шевченка до Риму на навчання. Адже там уже по суті був цілком реальний план виїзду до сучасної столиці, яку Гоголь назав «батьківщиною душі»...

І тут кортиль погратися в уявні сюжети, щоб побачити поета з іншої перспективи, щоб гостріше відчути його опір оточенню.

Справді, що, якби не викупили Тараса з кріпацтва?

*А що, якби не донос Петрова?
До речі, а яка дорога Петрова?*

*Чи випадкова та катастрофа 1847 року?
Припустімо, Шевченко поїхав до Риму...*

А що все ж таки стоїть за словами: «не так тій вороги, як добрі люди: і окрадуть, жалкуючи, плачуши, осудять».

Що чекало Шевченка, якби не врятували його і не вирвали з казарми?

Люди схильні переоцінювати вплив обставин і недооцінювати опір обставинам.

Шевченка врятувало вже те, що його доля залинула до Петербургу, де було велике зосередження української інтелігенції.

Якби не знайомство з Сошенком, було б якесь інше знайомство з мистецьким світом.

Така яскрава особистість не могла розминутись з Академією мистецтв і з земляками, які трималися тоді разом, бо ж «навколо московського, кругом чужі люди...».

Звичайно, знайомство з Карлом Брюловим і його середовищем — це найсприятливіша атмосфера для входження у світ культури і відчутия подиху свободи.

Про це Шевченко писав у своїй автобіографії: «Сувора українська музавою цуралася мою смаку, спотвореного життям у школі, у панськім передпокої, на заїжджих дворах і міських квартирах; але коли подих свободи повернув моїм чуттям чистоту перших літ дитинства, проведених під убогою батьківською стріхою, вона, спасибі тій, обняла і приголубила мене на чужині».

Все це так, але ж «Реве та стогне Дніпр широкий» написаний за рік до викупу з кріпацтва...

Шевченко як особистість уже був цілком зформований, і в пам'яті його було все те, що ми бачимо в «Кобзарі» 1840 року. І зустріч з Євгеном Гребінкою, і знайомство з Квітою-Основ'яненком було неминуче. Отже, визнав Шевченка не тільки Карл Брюлов. І патріотичні настрої, і романтика в атмосфері часу, і зациклення історією України в українських колах, і неодмінне знайомство з «Історією русів», і пам'ять про

гайдамацькі історії з розповідей діда.

Словом, Шевченко уже був у полоні української стихії. Але ще «не знов, сіромаха, що вирося крила, що неба дістане, коли полетить...»

Сталося так, що за два роки життя на волі Шевченко видав книжку «Кобзар» і був, попри закиди за українську мову, фактично визнаний справжнім поетом, навіть «малоросійським Бояном». В Україні ширилася слава про народного поета. Вона росла і росла з роками. А особ-

ниський з'ясував ту справу достеменно, бо вона таки повчальна.

На службі у III відділенні Петров викрав якийсь документ і вкупу з доносом на Дубельта одіслав його цареві як «доказ, що в III відділенні за гроши можна добути все». Цар звелів вистежити доносника, слідство довело, що донос зробив Петров. Він повинувся і признався, що писав донос, керуючись помстою. Цар звелів кинути його у фортецю на 1 рік, а потім заслати під нагляд поліції в Олонецьку губернію аж до 1870 року. Помер в зліднях, пробиваючись випадковими заробітками.

Що ж стосується поета, то у нього доля євангельського світильника, якого не ховають під стіл, а таки ставлять на підсвічник, щоб він світів усім і щоб далеко було видно...

Судачі зі спогадів сучасників, Тарас Шевченко читав свої твори навіть в присутності зовсім чужих, що в поліційній державі не могло бути прихованним.

Віктор Аскоченський, професор і журналіст, згадує, як він, проживаючи в будинку генерал-губернатора Бібікова, запросив Шевченка на чай. Між гостями був й жандармський офіцер. Поет прочитав деякі свої твори, зокрема уривки з «Еретика».

— Ех, Тарасе, — налякано сказав господар, — покинь, а то не доведуть тебе до добра отакі погані вірші.

— А що ж мені зроблять? — спитав Шевченко.

— Москalem тебе зроблять.

— Нехай, — відповів Тарас і, махнувши рукою, почав читати ще країці речі.

Порятунком було молодому поетові і художникові війти за кордон. Стипендію молодим художникам давала Академія мистецтв. Переїжджано тим, що цілком присвятили себе маллярству, як наприклад, приятель Тараса Штернберг.

В 1847 році Шевченко вже готовувався до виїзду в Італію. На цей раз він був обраний не за малヤрський хист і навіть не за поетичний, а як співак-артист. Про вплив особистості Шевченка згадують часто його сучасники, але з тих принаїдних свідчень не складається цілісне враження про особу виняткового світіння в час надіння. Dobryй знавець української пісні, упорядник збірника «Українських народних пісень» Михайло Максимович каже, що він упивався Шевченковим співанням: «Художня натура Шевченка хоч як розкішно виявляла себе і в поезії і в малярстві, але ще міцніше і краще виявлялася вона в співанні українських пісень народних».

Найповніше свідчення про ті співи залишив нам П. Купіш в описі свого весілля, де Шевченко був старшим боярином. Про це пише Шевченків біограф О. Кониський.

«Весільні гости більш за всіх після молодих уважали на старшого боярина, властиво на його пісні. Гостей на весіллі були повні світлиці: гули вони по всіх кутках, мов ті чимелі; інде щебетали, наче горобці, взагалі стояв гомін великий, ось старший боярин, заложивши назад руки, почав ходити по залі та й заспівав:

Ой зійди, зійди, ти, зіронько та вечірня...

Ой вийди, вийди, дівчинонко моя вірная...

Усі гости, почувши, як співає Тарас, ушухли, наче зістався сам тільки співака. Та й співав же він як! «Такого або рівного йому співу не чув я,— каже Куліш,— ні в столиці, ні на Україні. Від того співу заніміла розмова і між старшими, і між молодими: з усіх світлиць гости походилися до

тиво доходило до обожнення його імені після перепоховання.

Отже, до поета «від Бога» не впадає ставити питання, яким би він був за інших обставин. Він — є.

З доносу Петрова посилилась в Україні жандармська пильність та активність. Власне, почалися гоніння на українське слово і підозри українців у неблагонадійності.

В доносі Петрова і в матеріялах слідства одніверто акцентуються національні звинувачення з усією серйозністю.

Винувачення в українському націоналізмі — за термінологією пореволюційної.

Що ж стосується самого донощикі, то він був приголублений жандармським III відділенням. Там теж розуміли, що то за сорт людей... Ходили чутки, що граф Дубельт, керуючий III відділом імператорської канцелярії, в минулому загравав з лібералізмом, а коли вже став професійним гонителем, то все ж таки донощикам відмірював гонорари з натяком на 30 юдиних срібняків (то по 30 руб., то по 300).

Алексей Петров за донос одержав 300 руб. сріблом і ще 300 сріблом при відправці в Олонецьку губернію на заслання.

В слідстві над Кирило-Методіївцями Дубельт проявив жандармську підступність і грубість.

А про Петрова ходили перебільшені чутки, що його нібито недооцінили. В одній недавній публікації навіть було посилання на відгук міністра Валуєва, який похвалив Миколу I за немілість до донощиків Петрова...

Тим часом Шевченків біограф Олександр Ко-

зали, мов до якої церкви. Пісно за піснею співав наш соловей, справді, немов в темному лузі серед червоної калини. Скорі він вмовкав — його зараз благали співати, і душа поета обернула весілья поклонниці його таланту в національну оперу, якої, може, ще не швидко чути-муть на Україні! «Молода княгиня» на спомин того вечора подарувала поетові дорогий клейнод, дорожчий з усього добра, яке коли мала, свою квітку вінчальну.

Але головне, що від того співу на два голоси з Кулішевою молодою Олександрою Білозерською засвітилася ідея про виїзд Шевченка за кордон.

«Сам Шевченко і його приятелі, найпаче така тямуща людина, як Куліш, розуміли потребу поїхати Тарасові на кілька років за границю, та ще там повчиться малярській штучі; побачити велики твори великих майстрів малярства; побачити красу природи в Італії. На перешкоді оцій потребі стояла перш за все недостача коштів; а потроху і труднація з тодішніми порядками російськими при добуванні паспорта на виїзд...

...Отоді-то Олександра Михайлівна Кулішха і обізвалася з своєю щедрою запомогою в справі поїздки Шевченка за границю. Вона прохала, щоб Шевченко її коштом поїхав за границю. Свої предківські, що переховувалися в роді Білозерських, може, ще з часів польської руїни, перли, корали, намиста, перстені і сережки та віно її грошеве — три тисячі карбованців — усе те бажала вона повернути на поїздку Шевченка, аби він три роки пробув за границею. Треба було тільки умовити Шевченка, щоб він згодився прийняти на щастя України оцей щедрій подарунок.

Хоча Шевченко до подарунків, та ще грошевих, був людина велими щепетильна, однаке в сьому разі не велими трудно було умовити його, щоб поступився на користь рідного краю. Міркуючи коло сподіваного учительства на університеті та поїздки за границю, наш поет-художник далеко сягав думками в будущину. Перед ним мріла вже у Києві українська Академія художеств. Умовити Шевченка прийняти подарунок Олександри Михайлівні взявся Куліш. Він почав говорити йому, що він яко артист-маляр буде у Кропивницькому, а самітність — діло відоме, не підбадьорює, а пригноблює дух чоловіка, і вона не даст йому розвинути свій смак художницький до повної повні.

— Та ні по чому ж і б'є, як не по голові, — мовив Шевченко насупившися і велими стукнув кулаком по якісь товстелезні книжці.

Тоді Куліш сказав йому, що коли він роздобуде собі художницького паспорта за границю, то гроші йому будуть видаватися три роки, а скарбничим буде він, — Куліш; нехай тільки поет не допуститься, звідкіль взялися ті гроші. Почекувши се, Шевченко зрадів простодушно, як дитина. Стали думати про паспорт. Справа ся, хоч і здавалася мороковою, але між панами, каже Куліш, тоді було більш схожих на людей, ніж опісля, як розпочалася українська мартирологія. Поетові між ними жилося не зігріш, і була надія повна уладнити справу з паспортом. (О. Коніський). Тарас Шевченко-Грушевський).

Але, яккаже народне прислів'я, судженого і конем не об'їдеш.

Тут ще можна було б поставити одне велике питання: чи Шевченко без його хреста був би таким самим високим, як з хрестом? І чи міг би поет його кшталту розминутися з хрестом?

Але тут ми виходимо за межі індивідуальної долі. А коли поставити в ряд великих, людей з високим покликанням, то усі вони різні, але хрест їм додає висоти. І та джерельна сила Богом даного таланту і обов'язку голосити правду веде їх дорогою вузькою і нагору...

Одна з найбільших Шевченкових загадок є загадка його слави, і то прижиттєвої. Шевченка любили. Його любила слава. Цікаво, що сам він наче зовсім не дбав про неї, як той старець у «Невольнику»...

*А в третього, як у старця,
Ні хати, ні поля
Тільки торба, а з торбино
Виглядає доля —
Як дитина; а він її
Лає-проклинає.*

Загадка Шевченкової слави — то особлива тема. Вона множила число і прихильників, і ворогів. Чому полчища ворогів, і колишніх, і теперішніх розсіваються?

З одного боку, Шевченко мав багато дружів, прихильників і захисників... Тільки ж сила їх була маленькою проти тієї державної сили Російської імперії.

Ще більша несуміrnість була в червоній імперії, де поет був просто використаний силуою ворожкою. Захисників Шевченка і його дослідників і послідовників знущально судили 9 березня 1930 року в Харківському оперному театрі!

Звичайно то був глум над Шевченком і Шевченковою Україною.

Водночас Шевченка вивчали в школах як по-

*Якби їх забути
Я оддає би веселого
Віку половину.
Воно підтримувало його право пророка, покликаного народу повернати обличчям до правди.*

Бо що таке **виконання заповіту** поховати в Україні, як не зусилля маетних людей, які надають акції урочистого громадського характеру. Вони ж скуповують і зберігають його малюнки і реліквії з усвідомленням того, що роблять національну і богоугодну справу.

Без тих духовних і матеріальних зусиль багатьох українців Шевченків заповіт — то один з його віршів ще від 1845 року. Вірш — без назви, ніде не публікований. Назуву «Заповіт» дастій йому професор Микола Костомаров аж у 1867 році. А хід йому дастій українська громада.

З цього видно, що дух пророка, право пророка і силу пророка відчували за Шевченком ще за його життя, а особливо ж після смерті.

Слови національний поет і пророк у нас вимовляють якось непевно, побоюючись патосу і риторики.

А тим часом те слово сказав чи не вперше чоловік велими критичний і тверезий ще в ті часи, коли не було підстав говорити про мученика гнаного за правду. То був Пантелеimon Куліш, а за ним і братчики, які відчували його незвичайний вплив.

Бо пророк — то не віщун, а той, кому дано бачити і говорити про закрите для інших, голосити велику правду. На правах чоловіка Божого.

Звичайно на голову пророка падає каміння. Але в даному випадку те каміння падає з тієї ж імперської праці, а не з рук своєї громади.

А все ж таки, що стойти за словами:

«Не так тії вороги, як добрії люди

I окрадуть жалкуючи, плачуши,

осудять».

Мабуть, за цими словами стоїть доля генія, якого стягуєть з верховин до свого рівня...

На те вже нема ради.

Мабуть Шевченкові найбільше перепало від верхоглядів. Не кожу вже про занганіжованих, про

яких прислів'я: «Кому що, а курці просо». І скрізь та курка знаходить своє просо.

Але візьмемо навіть незанганіжованих, а просто недалеких і ледачих верхоглядів, схильних до легких висновків типу: «у Шевченка своя правда» — національна, а не загальнолюдська:

В своїй хаті своя правда

I сила, i воля.

Але заглянемо в контекст:

Розкуйтесь, братайтесь!

У чужому краї

Не шукайте, не питайте,

Того, що не має

I на небі, а не тільки

На чужому полі.

Отже, ідеться про те, що на чужому полі нема універсальної правди, бо у кожного «в своїй хаті своя правда».

А не правда на експорт і для сусідів.

Через 70 років та «правду» з чужого поля таки імпортують разом з гаслом: «пролетарі усіх країн...» І задля її торжества вимордували голодом свій народ...

Не дуріте самі себе,

Учітесь, читайте,

I чужому научайтесь,

Й свого не цуйтесь.

Коли вдуматися, то тут навіть не національні акценти виховання, а тверезо-просвітницькі, вічно актуальні: учітесь і учітесь... Але не забувайте прищеплювати чуже на своєму національному ґрунті, інакше зависнете без ґрунту.

В кожну епоху деякі Шевченкові рядки здавалися застарілими. А потім знову «в людській душі возобновлялись».

ета-борця проти царизму і кріпосницького ладу, проти панства і фарисейства.

І це теж був глум над поетом, якого вони не любили і якого боялися.

І в царській імперії, і в червоній імперії захисники поета не мали сили захистити. Але він ішов дивним чином проти течії, і правди його вони не змогли здолати. Цenzura kаличila, ale не вбивала. Фальшиві коментатори перекручували його слово, а воно ішло в люди. А сам Шевченко залишився живий і наче невразимий.

Дивно ж те, що від самого початку вже від першого «Кобзаря» йому прощали гірку правду, яку прикроно було чути від народного поета.

«Люди гнүться, як ті лози,

Куди вітер віє».

«Люди б сонце заступили,

Якби мали силу».

«А люди хоч бачать, та людям не жаль».

«А щоб тебе не цурались — потурай ім брате» — каже поет Перебенді.

Але сам він не потурав.

Раби, підніжки, грязь Москви,

Варшавське сміття — ваші пани,

Ясновельможні гетьмані.

Такої позиції не міг дозволити собі жоден поет — до Шевченка чи й після. А виступ його і про-роче жорсткий:

О роде суетний, проклятий.

Коли ти видохнеш? Коли

Ми діджемося Вашингтона

З новим і праведним законом?

А діджемося таки колись.

І що характерно, те українське панство, яке

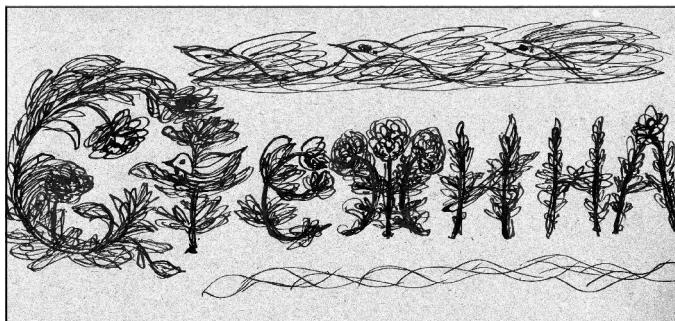
поет картав і гладив проти шерсті, не оборонялося і, здається, не мстило.

Пророча скорбота присмиряла:

Я рідаю, як зеадаю

Діла незабутні

Дідів наших. Тяжкі діла!

Сельма ЛАГЕРЛЕФ

СВЯТА НІЧ

Це було Різдвяної ночі, коли всі, крім мене й бабусі, поїхали до церкви. Ми, здається, були одні в цілому будинку. Нас не взяли, бо одна з нас була надто мала, а інша — надто стара. І ми обидві побивалися над тим, що не можемо побувати на святковому богослуженні і побачити світло різдвяних свічок. Отож, коли ми з бабусею сиділи собі самотньо, вона розпочала свою оповідь.

«Колись глугої, темної нічі один чоловік вийшов на вулицю, аби роздобути вогню. Він ходив від хижі до хижі, стукаючи у двері і просячі: «Допоможіть мені, люди добрі! Моя дружина щойно народила дитинча, і я мушу розпалити вогнище, щоб зігріти її і немовля». Але була глибока ніч, усі люди спали. Ніхто не відгукувався на його прохання. Чоловік ішов щоразу далі і, врешті, зауважив, що вдалині поблискав полум'я. Він подався в цьому напрямку і побачив, що це — ватра, яку розкілали в полі. Довкола неї спала сила-силенна більш овечок, а старий пастух сидів і пильнував свою отару. Коли чоловік наблизився до овець, то побачив, що біля ніг пастуха лежать дрімаючи три собаки. Відразу ж усі три прокинулися й оскалили свої широкі пащи, ось-ось маючи загавати, але не видали ні звуку. Він бачив, як їхня шерсть на спинах стала дібром, як гострі, білі зуби спілучко забищали при світлі вогню і як усі три пси кинулися на нього. Він відчув, що один скочив його за ногу, інший — за руку, а третій уп'явся в його горло. Але міцні зуби неначе не послухали собак, і, не завдавши чоловікові жодної шкоди, пси відійшли вбік.

Чоловік хотів піти далі, але вівці лежали так тісно притиснувшись одна до одної, спини до спини, що він не міг

поміж них пробратися. Отож, він пішов просто по їхніх спинах уперед, до ватри. І жодна вівця не прокинулася і не поворухнулася...»

До цього часу бабуся розповідала не зупиняючись, але тут я не могла стриматися, аби не втрутитися:

— Бабусю, чому ж вони лежали собі спокійно? Та ж вони такі похlopиві? — запитала я.

— Про це ти скоро дізнаєшся, — відповіла бабуся і продовжувала оповідати: — Коли чоловік доволі близько підійшов до вогню, пастух підвів голову. Це був понурий дід, бруталний і до всіх непрійтний. Коли він побачив, що до нього наближається незнайома особа, то вхопив довгий, загострений з обох кінців ціпок, з яким завжди ходив за отарою, і кинув у чоловіка. Ціпок зі свістом полетів просто до незнайомця, але, не торкнувшись його, відхлипився убік і пролетів повз чоловіка на інший кінець поля.

Коли бабуся дійшла до цього місця, я знову втрутилася:

— Чому ж ціпок не поцілив у цього чоловіка?

Але бабуся нічого мені не відповіла і продовжувала розповідати:

— Тоді чоловік підійшов до пастуха і сказав йому: «Друже, допоможі мені, дай мені вогню! Моя дружина щойно народила дитинку, і я мушу розпалити вогонь, аби зігріти її і немовля!» Старий хотів було відмовити, але коли згадав, що собаки не змогли вкусити цього чоловіка, вівці від нього не розбеглися і ціпок пролетів повз, не зачепивши його, відчукав якийсь дискомфорт і не наважився заперечити:

— Бери, скільки тобі треба! — сказав пастух.

Але ватра майже доторгіла і довколо неї вже не залишилося ні колод, ні

Пречистая Діва Сина породила

Пречистая Діва Сина породила
Так рано!
Так рано-ранесенько, радуйся, земленько,
Бо Христос ся народив. (2)

Ангели співають, пастирям звіщають:
Слава!
Слава на небі, а спокій на землі,
Всім людям спасення. (2)

I пастирі спішно біжать утішно,
Щоб Христа,
Щоб Христа витати і поклін віддати
В вертепі на сіні. (2)

A за блеском зорі ідуть у покори
Три царі,
Три царі, звіздарі і приносять дари
Христові в офору (2)

I ми також нині Ісусу Дитині
Поклін всі,
Поклін всі віддаймо і прославляймо
Щирим, чистим серцем. (2)

це все означає. Він підвівся і пішов слідом за незнайомцем аж до місця його нічлігу. І пастух побачив, що в того немає навіть хижі для житла, що його дружина і новонароджене немовля лежать у гірській печері, де немає нічого, крім холодних кам'яних стін. Пастух подумав, що бідне невинне немовля може до смерті замерзнуть в цій печері. І, хоча він був суворою людиною, все ж розчулився до глибини душі й вирішив допомогти крихітці: знявши з плечей свій клунок, він витягнув м'який білий смушок і віддав його незнайомцеві, аби той віклав на нього немовля.

І ось тоді, коли виявилось, що й він може бути милосердним, очі пастуха відкрилися і він побачив те, чого колись не міг бачити, і почув те, чого колись не міг почути. Він побачив, що довкола немовляти стоять ангелята зі срібними крильцями і кожен із них тримає у руках арфу, і всі вони гучно співають про те, що цієї ночі народився Спаситель, який визволить світ від гріха. Тоді пастух зрозумів, чому все у природі так раділо цієї ночі і ніхто не міг заподіяти лиха батькові немовляти.

Озирнувшись, пастух побачив, що ангели були скрізь. Вони сиділи в печері, сходили з гори й літали в піднебесі. Вони ішли по дорозі і, минаючи печеру, зупинялися й дивилися на немовлю. І скрізь панували торжественна радість, спів і свято... Усе це пастух побачив перед нічною темрявою, в якій колись нічого не міг розгледіти. І він, зрадівши, що його очі відкрилися, впав на коліна і став дякувати Богові...

На цих словах бабуся зіткнула і сказала: «Але те, що побачив пастух, ми теж могли би побачити, бо ангели літають у піднебесі кожної Різдвяної нічі. Якби ми лише уміли бачити!.. — I, поклавши мені руку на голову, бабуся додала: — Запам'ятай це, бо це така сама правда, як і те, що ми бачимо одне одного. Річ не у свічках і лампадах, і не в сонці і місяці, а в тім, щоб мати очі, які могли бічнити велич Господа!»

Переклад Мирослави Лемік.
З книги «Віфлеємська ніч». —
«Свічадо», Львів, 2012

Iсусикові пальми

Скелястою пустелею мандрувало троє подорожників. Попереду йшов дідусь із сивою бородкою, ведучи за собою віслика, на якому сиділа модна жінка з дитиною на руках. Видно, вже довго були в дорозі, бо їхній одяг був запорошений, а обличчя худій засмаглі.

— Тут відпочинемо, — сказав ураз старець, по-казуючи рукою на невеличку, вкриту піском долинку.

За хвилину жінка сиділа вже на розстеленім на піску смугастім килимку, в тіні під скелею, і годувала дитину. Дідуся сягнув рукою на перевешені через хребет віслика бесаги, добув з них жменю сушених дактилів і враз із боклагом з водою подав жінці.

— От і все, що нам залишилося, Маріє, — сказав зажурений. — Кілька пригорщів дактилів і цей боклаг з водою.

— Не журися, Йосипе, — підставляючи вісликові долоню з дактиліями, відповіла жінка. — Завтра вже будемо серед людських осель.

А потім, щоб розвіяти його тривожні думки, розглядаючись довкола, додала:

— Хороше місце вибрал ти, Йосипе, на відпочинок.

Дідуся глянув здивованій на голі, розпеченні сонцем, скелі, на долинку, встелену піском, з якого де-не-де стирчало сухе бадилля, а потім на Марію, що, граючись, ловила руочку дитяти, і місце видалось йому справді не таке вже непривітне.

— Коли б так ще хоч дві-три пальми... — почав.

— Так, Йосипе, дві-три пальми та джерельце води, щоб кожний подорожник знайшов тут бодай стільки поживи, скільки ми її ще маємо.

Підживившись і відпочивши, Марія з дитятком і Йосип пустилися в дальшу дорогу.

За деякий час тою самою дорогою посувався гурт людей. Ще недавно це була багата каравана, що везла зі Сходу шовк, золото і пахуче коріння, але в горах напали на неї розбійники, повбивали слуг, по-грабували багатий крам і забрали з собою верблодів. Ті з каравану, що зосталися в живих, насилу добились до найближчої оселі, підлікували рани, запаслися поживою і, найнявши провідника, пустилися далі в дорогу до дружів і знайомих.

Але подорож пустелею була не легка. У хворих почали відкриватися рани, і це припінило їх у дорозі. Вчора забракло їм поживи, а сьогодні не стало води.

— Ще трохи, ще трохи зусилля, — заохочував їх провідник, — і завтра вже будемо серед людських осель!

Та шалена спека ломила не тільки сили, але й волю людей. Знесилені, падали на розпечений пісок, чекаючи смерті. Враз провідник крикнув:

— Гляньте! Ось там, там... Бачите? — показував рукою.

— Там, там, бачите? — вигукували інші, допомагаючи хворим звестися на ноги.

У долині, поміж скелями, майоріли вершки трьох пальм.

Коли подорожні, загасивши спрагу водою з джерельця і поживившись овочами дерев, полягали спочивати, провідник устав, розглянувся довкола і сказав:

— Не одну каравану провів я через цю пустелю. Переїшов я її уздовж і віндерек, здавалося мені, знаю в ній кожний камінчик та кожну бадилину, але ніколи я ще не бачив цих трьох пальм і цього джерельця!

рельця...

А найстарший з-поміж подорожніх додав:

— Хіба сам Господь посадив їх тут, щоб врятувати нас від смерті!

Але ніхто з них не зінав, що кілька днів тому на цьому самому місці спочивала Свята Родина в дорозі до Єгипту, і Боже Дитяtko, граючись, власною рукою застромило в пісок три зернини дактилів, щоб сповнились бажання Божої Матері і святого Йосипа.

Ілюстрація Мирона Левицького

ЗАПИТАЙ У РІЧКИ

Наталя СИРОТИЧ

На вечірньому небі з'явилися перші зорі. Потріскував під ногами морозець. Здалеку чулися гамір і дитячий сміх.

Ta в Данилковій родині сумно. Молодший братик Миколка захворів напередодні Різдва. З кожною дніною хлопчикові гіршало. Тато почав до міста шукати лікаря — може, хтось усе-таки зарадить синові. Мама вже добу не відходить від ліжечка малого.

...I Данилкове серце стискається від жалю: він не знає, як допомогти братикові, як разрадити батьків.

Хлопчик вийшов надвір, сів на краєчку засніжених сходів і гірко заплакав. Він не знає, що поруч є Божий Ангел, який прiletів на поміч...

Рантом почулся:

— Припині плакати! Не треба спі!

— Хто це?

— Той, що у тебе під ногами. — Хлопчик здивовано глянув під ноги.

— Сніг?

— Так. Хочу сказати, що сльози твої дуже гарячі. Вони нещадно розтоплюють мої сніжинки.

— Вибач, я не хотів зробити тобі боляче, — мовив Данилко. Сніг злагіднів:

— Розумію. Витри сльози! Знаю їхню причину. Спробую собі допомогти! — і не довго

думаючи, взявся одразу склікати снігові замети. — Зберіться разом! Віддайте частину своєї прохолоди, аби знищити Миколчину гарячку!

Данилко здивовано спостерігав.

— Вібач, — засмучено мовив Сніг, — наша прохолода не може зарадити твоєму братикові. Та не втрачай надії, а всіх, кого стрінеш, кліч на допомогу!

— Дякую, — схлипнув Данилко і, витираючи сльози, пішов навмання. Його Ангел-Охоронитель рушив за ним.

Починалася хуртовина. Сильний Вітер зірвав Данилкові шапки.

— Віддай! — крикнув хлопчик.

— Це я бешкетую! — рего-тав змійковий пустун. — Зараз як закину шапку на отої дах! Тоді всі переконоються, який я вправний і сильний.

— А мені байдуже! — ма-хнув рукою Данилко. — Неси шапку куди-хоч. Я лиш одне буду в тебе просити: позич своєї сили моєму братикові! Ти такий дужий, а він навіть з ліжечка піднятися не може, тілько ослабло від хвороби.

— Ой, лишенько! А я знайшов час для жартів! Вибач, — зніяковільний Вітер віддав хлопчикові шапку. — На превеликий жаль, не маю такої влади — віддати свою силу. Якби міг

— радо допоміг би... Мені час летіти далі. Не занепадай ду-хом! Не втрачай віри!

Хлопчик попрощається з Вітром. Хуртовина вщухла, вечірнє небо вияснилося, в ньому уяснилося сяяни зорі. Данилко звів очі до неба:

— Ави, Зорі, допоможете?! Вас так багато! Якби кожна дала хоч краплю свого світла, то Миколчині оченята зразу проясніли б, а тільки наповнилося здоров'ям.

— Ми не можемо віддати світло, не в силі зарадити Миколці. Вібач! — заблімали-зашепотіли Зірки.

Хлопчик тяжко зітхнув. Куди йти, кого ще просити? А Божий Ангел тихенько прошептав: «Не там шукаєш допомоги, не там...»

Данилко незуважно, як підійшов до річки.

— Чому не біжиш за поміччю до Господа? — почупо-ся.

— А ти хто? — озирнувся хлопчик.

— Протікаю у твоєму селі, а ти й досі не помітив мене?

— Річка! Можеш мені зарадити?

— Де твоя віра у Боже мілосердя? Чому просиш допомогти всіх, окрім Ісуса?

— Я справді вже втратив надію, що братик одукає. Мені так важко! А батьки — вони

зовсім змучилися від гризоти...

— Бог бачить твое добре серце, — шуміла вода крізь товщу льоду. — Він чекає, коли ти прийдеш до Нього. Хто стукає, тому відчиняють. Хто просить — отримає. Віриш у це?

— Вірю, Річко! Порадь, що зробити, аби допомогти Миколці.

— Знаєш, як завтра свято?

— Водохреще! — радісно вигукнув Данилко. — Це улюблене Миколчине свято! Іому найбільше подобалось у цей день бути біля священика, коли освячували воду в ріці.

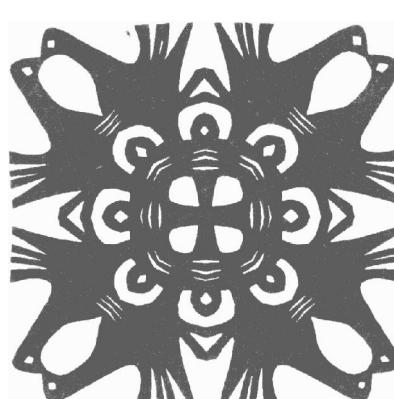
— Отож завтра, в улюблені

не Миколчине свято, принеси братикові свяної води. Нехай він зробить знак хреста і ковтне її, мов цілющи ліки, — тоді й одукає.

Усміхнувся Божий Ангел:

«Слушну раду даєш, Річко!» Словнений віри, хлопчик чимдуж поспішив додому. А вранці рушив Данилко з татом до церкви та приніс з богослужіння води освячену.

...На святе Водохреще Миколка одукає, очка проясніли, гарячка покинула його. Братики раділи святу, весело щебетали, співали Господні пісні, а щасливі батьки дякували Богові за явлену милість.

Витинанка Зінаїди Косицької

Педагогічна сторінка

Михайло ЛОМАЦЬКИЙ

КАРПАТСЬКА ЛЕГЕНДА

Давно це було — в на-
ших високих, чудових, чарі-
вних Карпатах. Білою ска-
тертю вкрила зима гори й
ліси, ялиці і несмі посрібили,
зірів у нетрі загнала.

Тоді-то вузенькою
гірською доріжкою подо-
рожні крізь сніжну завію про-

личча дідка. Але ж у тому
вітрі не лише сніг, а й дим!
Так, так, старенкій почув
димок. А де дим, там і ватра,
а де ватра, там і люди.

І так воно було. Крізь
снігові побачив поводатар
праворуч від доріжки хату. З

бивались, кудись поспіша-
ли. Молода жінка на осли-
ку, в неї на руках дитинка-
синок. Щільно його в хусті
завиває, до серця приго-
тає, пильно дбає, щоб
біднятко не замерзло.

Ослика веде за поводи
дідок старенкій. У снігу
бріде, важко диші, підбива-
ся, знемігся, а все-таки впе-
ред іде, поспішає. Треба
добре обдивлятися, щоб з
дороги не збитися та й не
заблудити.

Вечір уже недалеко. Стар-
енкій поводатар жу-
риться: де знайти нічліг для
матері молоденкої і дитин-
ки маленької. За себе він не
дбає.

А мороз щораз більше
потискає, вітер курить
снігом, світу не видати, ні
людини, ні хати. Та надія на
Господню поміч мандрі-
вників зогріває. Той, хто й
малесеньким черв'ячком
пікнується і про кожну ко-
машинку дбає, нікого й ніч-
го не забуває. Не дастъ і їм
пропасти, загинути.

Повіяв вітер снігом в об-

рада!

Щирими словами газди-
ки до гостеньків промовля-
ють, пташками до них співа-
ють, до ніг їм припадають,
бо ж знають: гість у дім —
Бог у дім! А гостенків не
неба-то й дуже припрошу-
вати: зголодніли в дорозі, на
вітрі холодному. Похарчува-
ли, подякували, помолили-
ся.

Газдиня уклала матінку з
дитиною на постелі, вкрила
її обтулила, щоб у ноги
не замерзли. Старенкого
опікуна матері й дитинки
поклав ґазда спати біля
печі, щоб розігрів стари кости.
До печі поклав дров, щоб
ватра всю ніч горіла, го-
стенків гріла.

Поснули гості, у твердий
сон запали. Ватра в печі гор-
ить-палає, а надвір тис-
не мороз, шумить ліс, сніг-
вія віс, не віщає...

Рано-раненсько, як
тільки півень запіяв, ґазди-
ня прокинулась. До ватри
дров доклада, на пальцях
ступала, щоб гостенків не
побудити. Нехай сплять,
відпочивають...

Перший пробудився ма-
ленький хлопчина, ручками
замахав, усмішкою ґаздині
привітав. Вона його знову
молоком напоїла. А там і
гості поставали, повіміва-
лись, Господеві помолили-
сь, поклін віддали, до
снідання за стіл посадили.

За снідання ґаздам дяку-
ють, у дальшу дорогу зби-
раються.

Та ґазди руками замаха-
ли та й головами похитали.

— А де ж би ми вас, го-
стенкі любі, на сніг, на мо-
роз із хати пустили! Що б на
це люди сказали? Нелюда-
ми нас назвали б! Ні, ні, не
покидайте нас, залишай-
тесь у нашій хаті! Промінє
зима, весняні води загра-
ють, буки в лісі розів'яться,
пташки заспівають — тоді
вже, як захочете, в дальшу
путі мандруйте.

І не пустили ґазді гостей
із своєї хати — мусіли вони
тут зимувати.

Рознеслася чутка по го-
рах: у Юрсюків гості-подо-
рожні обзимувались —
дідок старенкій, молода
жіночка й синочок її ма-
ленький. Маленький, та на-
прочуд розумненький, мов
янголик гарненський. Все
вам уже знає, все розуміє,
лише говорити ще не вміє.

З усіх сторін до Юрсюків
люди заходять, гостям усякі

дари приносять, хлопчика
маленького подивляють,
чуда про нього розповіда-
ють. А його матінку молоду
так щиро полюбили, що
якби могли, то ніколи б від
 себе не відпустили...

Та зима минула, в гори
весна прибула, потоками
заграла, пташатами заспі-
вала. Подорожні з любими
ґаздами прощаються.

Людей видимо-невиди-
мо на прощання зійшлося,
щоб востаннє на дивних по-
дорожніх поглянути та в па-
м'яті їх образ зберегти. Ди-
вом дивувались, чудом чу-
дувались: над головами
подорожніх віночки соняч-
них променів побачили.

Ослика залишив ґазда
для себе на пам'ятку, а по-
дорожніх на двох карих ко-
ніків посадив.

Минув рік. Ґаздиня Юр-
сючка привела на світ син-
ка. Батьки Йосифом його
назвали. Самі забагатіли,
своєму багатству рахуби не
знали. Ба, забагатіло їх
село.

Минали літа. Як Йосиф
підріс, нову ґражду велику
ген далі від дороги на гру-
нику будував. А на місці, де
була хата, що колись див-
них подорожніх гостила, збудував
церкву — з тисового
дерева, прекрасну, велич-
ну. Коли ж церква була го-
това, зійшлися люди її по-
святити. Прибуло багато

священиків, а між ними ста-
рий, сивий монах аж із да-
леких чужих країв.

Дали йому ключі, щоб
відчинив нову церкву. Відчи-
нив двері, а тоді всі, хто там
був, ахнули й на коліна впа-
ли.

Сто великих із ярого вос-
ку свічок самі засвітилися, їх
блиск осліпив людей. Коли
ж їм в очах прояснилось,
побачили на стіні образ:
молоду жінку з дитиною на
ослі та поводатаря старо-
го на засніжений дорозі, а
перед ними Юрсюків, схи-
лених у поклоні. Під образом
ясні золоті слова: «Гість у дім —
Бог у дім». А на другій стіні був образ:
подорожні від Юрсюків від'їжджають, над їх головами
золоті обручки сяють.
Під образом золоті букви:
«Подорожнього в дім прий-
няти, нагого приодіти, го-
лодного накормити...»

Щойно тепер почули
люди від старого чужосто-
роннього монаха, кого то
гостили в себе Юрсюкі: Матір
Божу Марію, її Сина Ісуса і старого опікуна Йо-
сифа.

Посвячення тієї церкви
відбулося на саме Різдво
Христове — давно, дуже
давно, ніхто цього вже не
пам'ятає. Але церква стоїть
ще й тепер, а на ній бли-
щає золоті слова: «І врата
Адові не переможуть її».

Ілюстрації Галини Мазепи

У тиху різдвяну ніч

Олена ЦЕГЕЛЬСЬКА

«Коли народився Ісус у Вифлеємі за днів царя Ірода, то мудреці прибули до Єрусалиму зі Сходу. Бо на Сході вони бачили зорю і прибули поклонитись Йому».

Довго йшли вони за світлом цієї зорі та гористим, та пустельним краєм. Затяжний та томливий був це шлях, труднощів та невигод повний. Не зважали на це мудреці, бо їм присвічувала зоря, бо їх вела надія побачити віддавна сподіване Дитяtko. Радісно перемагали всі труднощі й раділи серцем, що зможуть ще в цю ніч привітати та дорогоцінними дарами обдарувати новонародженого Месію.

Поспішали якомога скоріше. Ніч була ясна, і можна було докладно бачити зорю. Та хвилинами стискала їх серця тривога, що зоря може збліднути, бо вже була пізня ніч. Ідучи бездоріжжями навпротець за світлом зорі, обминали людські оселі. Так увійшли в країну пустинну, повну яруг і високих річищ. Їхні верблюди й погоничі втомилися далекою дорогою.

Враз мудреці втратили з очей зорю — закрив її горбок чи, може, нічний туман? Усе померкло, і вони почали блукати поночі, щораз змінюючи напрям дороги. Їх огорнули сум і непевність.

І тоді сталося щось незвичайне, дивне. Наче на даний знак, погоничі та верблюди спинилися перед пустелі та темряви. Затривожилися мудреці думкою, що, може, ось тут чатують хижі звіри, або розбійники, дізnavши про скарби-дари, зробили засідку.

Але довошки панувала нічим не скаламучена тиша. І тоді верблюди, зіткнувшись глибоко, всі, як один, поставали навколошки, потім витягнули шії і поклали голови на землю, наче б віддаючи комусь поклін, наче б при-

слухаючись до чогось незвичайного, що сталося.

Погоничі, збентежені незвичною поведінкою тварин, стояли безрадісні. Вони старалися то лагідними словами, то поштовхами спонукати тварин до дальшого походу, але даремно.

Тоді старший погонич підійшов до верблюда-проводника каравани, став його гладити і стиха намовляти до послуху. Раптом він затримів, зблід і, залишившись він несподіванки, звернувся до мудреців:

— Царі землі, володарі, вбийте мене, якщо я кажу неправду! Сталося щось велике, неймовірне: коли я схилився над верблюдом, він, німа тварина, промовив до мене людською мовою: «Люди, пустіть наші поводи з рук, а в'ючним звільніть попруги! І в цю хвилину наказуйте нам і не поганяйте нас, бо це хвилина Божа, хвилина миру. Ми, тварини, і без того виведемо вас на правдивий шлях». Сказав це й замовк. Володарі, що діяти?

Мудреці задумалися глибоко і, вбачаючи в цій події Божу волю, повірили. Славлячи чудо, закликали:

— Амінь, хай буде так! Попустіть верховим поводи, а в'ючним звільніть попруги, не поганяйте їх і не робіть над ними ніякого насилия — бо оце Дух Божий дав знак, що народився Спаситель, і тварини перші віддали Йому поклін. Нехай же їх веде янгол Господні!

Тоді слуги випустили з рук поводи, відступили від верблюдов і пустили їх вільно без усякої принуки. У цю мить поважні «кораблі пустелі» піднялися з колін і пішли велично, наче попливши пісками за своїм провідником. З цікавістю стежили мудреці та прислуга за поведінкою тварин, які йшли так пев-

Ілюстрація Е. Козака

но, наче споконвіku ходили цими крутыми яругами.

І ось вийшла каравана на вільний простір, і мудреці нараз знову побачили зорю, що ясно світила на небі, показуючи їм шлях.

«Побачивши зорю, вони незвичайно зраділи. І ось зоря, що на Сході вони її бачили, ішла перед ними, аж прийшла і стала зверху, де була Дитина. І, ввійшовши до стаски, знайшли Дитяtko з Марією, Його Матір'ю. Вони впали на лиць і вклонилися Йому. Відчynili скарбниці свої й піднесли Йому дары: золото, ладан та смирну».

Тиха ніч, Різдвяна ніч.

Коли в Україні ще не панував червоний Ірод, прадідівським звичаем десь коло півночі, по святій вечері, господар хати і пан домовитий набирає у посудину свят-вечірньою їжі: куті, узвару, калача та овочів. І йшов він до

стайні поздоровити свою худібку з Різдвом Христовим. Шов поділиться з нею плодами благословеної землі, що їх вони спільно в поті чола виростили. І, як каже старе народне повір'я, в цей час опівночі в стайні діялося щось неймовірне: німа тварина промовляла до свого господаря й пана людською мовою.

А могла цю мову почути й зрозуміти лише та людина, той господар, який протягом року не чинив кривidi тварині, який її любив, доглядав і охороняв від лиха. У цей святковий час людина стала такою близькою тварині, як ніколи перед тим. Зростала любов і вірність тварин до свого пана й господаря.

Тиха ніч, мирна, свята ніч.

І з чужини несеться бажання багатьох тисяч українських сердець туди, додому, в Україну, щоб «усе, що живе, могло в мірі хвалити Господа». Як кольсь, давно...

Ірина ШУВАРСЬКА

Дарунок Ісусикові

Матвій звали люди недотепою. Він був бідний і не шукав речей, які на землі високо цінуються. Йому б лише хоч раз, хоч здалеку глянути на Небесне Дитяtko.

І він просив Бога про це. Щоб заслухти такої ласки, робив добрий діл: де треба було двох рук і мужності в серці, щоб урятувати комусь життя, чи допомогти slabому, чи малого оборонити від великого, там з'являвся Матвій і робив це в ім'я Боже.

Його руки були великі і спрацьовані. Увечері він їх мив і складав до молитви. Молився, щоб на світі було ясно, весело й спокійно, а по молитві додавав:

— Дозволь мені, Господи, побачити Твоє маленьке Дитяtko, Твого Сина Ісуса!

Тихцем готовав він щороку дар для Божої Дитини. Він працював у лікарні і все, що заробляв за рік, відносив майстрям-ремісникам.

— Зроби мені по знанню та сумлінню, — говорив Матвій до майстра, замовляючи дарунок для Ісуса, — а Боже благословлення буде на тобі, бо

для Божого Дитяти робити меш.

Здивовано дивилися майстри на Матвія і обережно повертали йому трохи грошей, бо давав забагато.

— Бери те, що даю, — відповідав він, — бо знаю, що велику родину маєш і потребуєш заробити. За твій талант і так ніхто не в силі заплатити. Тож і вибачай, що даю так мало — це все, що я зміг заробити своїми безраднimi рукаими.

Скільки вже минуло зим! Різдво проходило одне за одним, а Матвій все ще не бачив Небесної Дитини. Щороку вистоював цілу ніч у церкві і слухав, чи не почне голосу з неба: «Матвію, лиши все і йди поклонитись Синові Моєму!» Потім тихий вертався додому, гладив великою рукою розкішний дарунок для Ісусика, і тоді, здавалося, чув голос: «Занеси це братові моєму, що народився нині бідним людям!»

І Матвій ішов. Ніс то коли-точку, по-мистецьки вирізблениу, то чобітки з найкращої

шкіри, то золоту ложечку, то срібну тарілочку; ніс хутерко тепленькé чи світу гуцульську, санчата, скрипochку чи хутряну шапочку, а зірка пропадала його просто до хати, де якраз народилася дитинка.

Цього року мав Матвій більше грошей і пішов до жінки-вишивальниці, яка ви-

шивала так добре і за роботу свою брала такого, що в ней могли бути замовниками лише дуже багаті й вибагливі люди. Замовив вишивану шовком по шовку сорочечку для Ісусика. Шовк був м'який, як мамина рука. Це було якраз те, про що він мріяв.

Цього Різдва стояв Матвій у церкві коло самого вітвята. Він прийшов задовго до Служби Божої і став спочатку біля входу, щоб у небі не бути осітаннім. Помалу сходилися люди, почали юрмитися та й посунули Матвія наперед.

Як заспівали «Рождество

Твое», в Матвія засяяли очі, і він усміхнувся, немов побачив щось прекрасне. Нараз обернувся і почав пробиватися крізь натовп.

— Гей, чоловіче, куди ж ви? Нема як пропустити вас! — шептали йому в ухо люди.

— Чекайте!

— Пустіть мене, добре люди! Я йду за Ісусиком!

— відповідав Матвій і завзято пробивався до виходу.

Матвій ішов за Ісусиком, за

маленьким ясноволосим хлопчиком.

А вдома став він на коліна перед Сином Божим і вдягнув на нього вишивану сорочку.

— Лиши земське й ходи зі мною! — сказав Ісусик, і

Матвій покинув тіло своє та й пішов за Ним із хати.

Вертаючись із церкви, бачили люди, як ішов маленький хлопчик у прегарній вишиваній сорочці, а за ним старий чоловік з великими спрацьованими руками і з одухотвореними очима. Він виглядав, як апостол, і був одягнений у білу сорочку. І були ці дві постаті прозорі, а волосся хлопця було ясне-ясне, як світилось.

Ілюстрація М. Дмитренка

«Пісок в клепсидрі вперто точить мить...»

або Сучасність і проточас Ярослави Павличко

Навіть самі вже назви поетичних збірок Ярослави Павличко, які з'явилися впродовж останніх трьох літ, виказують незвичайно глибоку внутрішню динаміку її візії світу, що вловлює і концентрує в собі наростання духовної спраги нового часу. «Ремінісценції Забівки», «... із таємних письмен», «З відчиненої брами», «Титла і мідь», «Хоругви днів непромініальних», «Ужгородські фрески», «Світло місячних шабель»...

Тут чути майже зримий рух еманацій буття, наче саме слово стає світлом, яке проходить через усі брами й межі часів, епох, простору й позапростору, аби віднайти в них митя-мандрах істинне, обіцяне, заховане... Так дістає воно, мов перлінну з дна моря, чиєюсь сльозу прозору, дивно-вічну. Обіймає жицької орнаментів українського світовиду, хмарі над краєм — летючі фрески неба, зелену мову гірських ялиць, голоси душ тих, які жили і співали, і помирали, і дивляться тепер на нас із невидимого — предки, що ткали цей килим буття бочючими візерунками доле чорвоним і чорним по білому.

Поезія Ярослави Павличко не приймає забуття. Її духовне начало понадчасове. Тож не раз запитує про людське у квіті, у ріки, гори, а час у неї — «викликає пташину з Червоної Книги Стікса». У її світі все є присутнім, сповненим незніменою реальноти.

Вгадується в цьому перелунні з таємницею «незніменності матерії» Антонича. Та найбільше мабуть — відчування неперебутної й невід'ємної універсальної цінності й краси кожної миті й кожного створіння — земного й небесного, видимого й невидимого — у священній цілості буття.

Якимсь найтоншим чуттям Ярослава чус ті голоси і смисли, що їх посилає прадавнє у новочасах всесвіту і України. Як бачить також «поліл міжекохальній» і мости, якими бікти, плині, летіть буття — історія людей і народів, — видивляючи серед того

рідні стежки і шляхи України. Тим паче, що вона за фахом історик мистецтва, дослідник давнього українського іконопису й сакрального живопису, рукописних книг та стародруків. А родом сама зі старовинного Стебника на Львівщині (поблизу Дрогобича).

Богдан Чепурко в передмові до однієї із збірок пише про глибинно структуровану архетипну основу українського світобачення в поезії Ярослави Павличко. Ствердження це уявляється велими сутністю і важливим. Во йдеться властиво про головну передумову високої правди в поезії і мистецтві.

Ярослава рідкісно беззастережно та вдумливо довіряє слову, силі духовного безміру, що відкривається в його часто релігійних смислоформах і звучанні й відлунює в глибинах екзистенції. Її поезія — щораз подорож у невідоме, у звучаннях, що виникають, наче птахи чи риби, з плину всесвіту й проточасів та з подивом зорять на тебе. Таке немов ірреальнє відчуття: в сучасності — погляд проточасу: в очах Дніпра — космічної хоругви української душі, стелу і гір, квітів і трав, що пізнали вічне...

А серед того всього — мала людська істота, яка прагне осягнути присутність безмежаж, — рукаючи «за ниточку листопадовою з прожилками сумерків хатинку своєї ілюзії...» І якось так непомітно стається, що туло «хатинку» в своєму серці, а з нею і Україну, і світ, підносить душа у височінь духу, який зцілює рани й розриви часів. У цьому неповторному переживанні історії насправді відбувається диво — видніє нове одухотворення нашого просторочасу.

Можна сказати, що історія й сучасність в поезії Ярослави Павличко відкриваються немов коштовний кристал, в якому таємничою співтається, мерехтять духовні смисли долі, імен, падінь і прозріння у шуканні людини і народом істини свого пришестя у світ, де ми однієї досі не зважуємося — не вміємо

довіритись голосам посланців Творця, які підказують, що людина покликана бути вільною, за Його подобою. Через сліпу неволю світу, що перетворюється людьми на пекло, каже гірко правду поетка, ми й нині на землі — «навіть не гості, а лише еріховна тінь».

Втім, попри всю нещадність такого усвідомлення, вона не відокремлює, не протиставляється всьому, що було і що буде сподіяно, а смирено покладає на себе покуту цілої людини, усіх поколінь свого народу. І хоч як на перший погляд дивно, саме в цьому — рідкісному для сучасної української поезії — такому прозору й природно ясному мотиві, не декларованому, але безумовно явному — десь у глибині, — у вірності, крила якої простираються і на той світ, і в розбурхану реальність цього часу, і в невідомість прийдешнього, — раптом з'являються кольори веселки.

Слово поетки, немов дитя, підіймається по «дробині неба», оживляючи піснею і сльозою усі наші предковічні часи, пригортає до себе злети й розрухи, зусилля боріння і диво осяянь, і зібраавши врешті решт у собі здається всю величезну повноту співчуття, здобуває рятівну силу істини. Тепер, коли існує ця величезна мить — початку і звершення.

Може тому поезія Ярослави Павличко — то немов садовіння й плекання деревця світу разом з птахами і Дивом, що «кличе поверх дерева», коли в словах відкривається немов сама тканина світобудови — спілучно-блізько, довіривдо до тебе, вбаючаючи в тобі садівника: «ниточка викроїна срібним подихом мелодій пташини зів'є гніздечко і нагаєдає про себе у люстерьку чистого аркуша». Коли з'являється раптом щемливо реальнє відчуття вільного й прекрасного виростання світу й людини.

Ярослава ПАВЛИЧКО, м. Львів

ЗОРИ КОНЕЙ СІДЛАЮТЬ

Трисвічницька елегія

Трисвічники тричі сказали
— Ця гора
наче дзвін церковний
переповідає
про долі відійшли

у розкритому лоні гори —
пальма сріберна росте
срібний птах,
гніздечко в'є
зі слів ялини зеленої
берестяна грамота
північного вітру
списує правду єрку
як води ішли —
і — розімкнулися
повисли покривалом
над перевалом
Верецьким
над шляхом
у Венецію —
Венеціянським...

вітер зачерпнув рукою
пригорі ю неба —
посіялись зеїзди

мати розбіглася
по закамарках
Винесло озеро на берег
гранатову печаль
Мазели

Безмір зачепив
душу ангела

висипався на стел
гороскопом
кайнозою

ще скити не прокинулись
не відгоріла
тиша міжекохальна
а в погляді дороги
котра вперлася

в небо
золоте перо
Шевченка

У потужних
глибинах
каміння
із матриць
відьми старої
проточасах
і протолісах
сновишають
домовики

розбитих замків
пракорені
після
вселенського потопу
знову заодно із Ноєм
як тобі водо

сплисся там
де голуб-посланець
нині тримає
у дзьобі
гліжу першого дерева
із планети
де ми

навіть не гості
а просто —
єріховна тінь?

Про світло

Хіба це світло може загинути
од погляду стрімкої вершини?
Хіба може подолати обраснене військо
таке світло?
Хіба спрямуєш дотик руки
у його глибину?..
Гублюся за світлом...

За човном — село

За човном — село.
Не затримуй село і свічу.

Нехай кожна свіча
знайде свою
ріку
і місто
своєго
коня

і людину

Лежу навпроти палацу
Думаю про село

Вимерли хрести
але дзвініця голосить.

Про Україну

Йде передислокація душі,
яку накрила ліковична криза.
Закрита сіома замками книга —
Священна Біблія вкраїнської душі.

Пливуть надлюдством мороки-тумани
І хиляться до моєго народу...
Старенький кіт на мамині печі
Співе пісню ще живого роду.

Хто нас чекає там —
Десь поза берегом диким...
Водяться звірі всілякі
Маючи різні лики.
Тихо шумить ріка —
Ця планетарна хоругва.
Радосте наша ще кругла —
Котиться до Різдва!

Світиться радість ясно
Під українським рястом.

Гоголь

Як вийти поза межі
цього світу тендітного
із русалчиним поглядом
та Гоголем «Вія»
який
роздочав
нову
історію мітомтворення
вперся
у сорочинську ілюзію
пролетівши
над Україною
де кожна вишня —
симфонія
відсвіту
ронить
пам'ять козацьку
на груди
землі

А ти —
Страсний Четвер
молитовно звязаний
Великою
П'ятницю
Болю

Міркувальне

О, той запограмований час —
що хоче, то робить —
присяде на елку дерева —
дерево сковородить...
бліскавично падає в магію
Бунтом проростає у гарячих головах

Зорі вже не співають
Зорі коней сідають...
або
запізе у щілинку листя
і викликає пташину
з Червоної Книги Стікса...

Виткає ліс

виткає ліс
мереживо
неба
єдівбного

єдівб якого
підперезав лисицю

розмотаний
клубок вселенної
зачепиється
на вишні повис

світ
помістився
у віконечку —
як його зійтіля
дістами?

Розкинув степ
скіфське руно
у золотій оправі
пісень козацьких
«Нам поможет сиятий Юрій
і Пречиста Мати»

Як ми відходили —
світівся діямант...

Минуло літо.
Осінь підійшла -
Порадьмося,
хто впустить перший
вістку?

Кохання
образ примхливий
у кожнім дереві
в потоках
фантастичних
відчиняє брами...

Помилки наші
Рани у житті.
Колекція їх —
ого-го
велична!

Лиш тільки близнуло —
і вже нема —
Ніхто не запитає
що це було?..

Хіба душа поранена
кигиче.

Зламала гілку пташечка в саду
шматок світобудової
зруйнувала.

На тих плотах
на ріках тих
пливуть роки
як діваки.

Палахкомить свіча —
це наша пам'ять.
Посидимо тут —
у променях її.

Понад краєм води
зачепив
бліскавку
що сиділа
на плечі метелика —
пісня мандрівника

Деері дощ відчинив —
— Захобь!
Будемо разом падати
зі срібної
драбини неба.
Веселку
перекинемо
через Гольфстрім...

Україна

Зберегти тебе
писану-переписану —
паліпсест
дивовижно
вітканій
закроєний у глаголиці

ще вчувається
голос
дива
передпередчасів —
часів «Слова о полку Ігоревім»

голос дива
що кличе
поверх дерева
кайозойської ери
звучить
мідним завершенням —
розвірком Майстра
який
виготовляє цитри
із рівніського дерева

де не зачайлось
вітання громовиці

тече
у твоїх артеріях-римах
суголосся
неба
і
землі

Твір Євгеній Мен

вібивалися
на вістрях на шабельках
чистили знамена
октавою ритмів
ділились
на рими
на рими
на рими
поетів
небес...
хоругов...

Чому
ключі
ніхто ніколи
не побачив?

Прихиль
під дерево,
де палахоче
срібне листя —
по ньому ангели
спускають
благодать...

Трубач сповістив про чин —
лєви
прокинулись
обтерли обличчя зі сну
глянули
в дзеркало
саду
кармелітів...

У словобудству —
помисли і дії.
Чи з нетрів цих
ми вийдемо колись?

Хто там шелестить
вустами пророчими
у меланхолії
бруківок?

Прийде до джерела.
Вода
тепер не та...

Лисиця золота
побіля струмка.
А золото
спливав
у вселенські води

У закамарках душ
шіпінах днів прожитих
хай розплач не лягає
на Боже вишиття

ГРОМАДЯНСЬКА ПОЗИЦІЯ

МАЙДАН

Мирослав ВЕРЕСЮК,
м. Вінниця

Г а âàæ÷å æèðè,
÷èì ábët
âi èðàðè

Як цього ми хотіли?! Як бажали
Державу мати на своїй землі!
Життя свое за це ми віддавали,
Не раз щербили ми свої шаблі!

Здобули! Врешті-решт держава
Таки постала. Почувались молитви!
Усім полеглим, всім героям става!
На їхню честь схилили хоругви.

Але чому нерадіні обличчя
І слози не від радості в очах?
Полеглі запитають з потойбіччя:
— «Чому терпілі нечисть на плечах?»

Немає права пам'ять іх зганьбити,
Вони вмирали, щоби ми жили
І щоб могли державу відродити,
Самі у ній господарі були!

Не важче жити, чим було вмирати,
В серіях народу єврівеже закінів!
Державу зберегти і відстоювати
Полеглих пам'ять і сам Бог велів!

Г а ábäü
âæéäöæèl i
ëií èâèl !

Ну що, козаче, де твій кінь,
Де твоя шабля і пістолі?
Бо залишилась тільки тінь,
Хирлява тінь святої волі!

Ну що, козаче, ти ще спиш
І ліжко з м'якої перини?
Вставай, ледащо, бо просипиш
Дітей, майбутнє України!

Ну що, козаче, ти все п'еш,
Застілля любиш і забаєу?
Дивись, п'янице, бо проп'еш
Дітей, дружину і державу!

Ну що, козаче, ти мовчиш,
А навколо усе грабують?
Вдаєш — не бачиш і терпиш,
Дивись, бо потім замордують!

Коли в сусіда дім горить,
То треба бігти, рятувати.
Як не погасиш — через мить
Вже може в тебе запалати!

Коли на вулиці димина
За хлібом руку простягає,
Не будь байдужим, ми родина,
Біди чужої не буває!

Не будь байдужим і лінівим,
Щоб не отримати руїну.
Ніхто не зможе бути щастливим,
Якщо захутиши Україну!

Ну що, козаче, де твій кінь,
Де твоя шабля і пістолі?
Бо залишилась тільки тінь,
Хирлява тінь святої волі!

Г ı ÷ ı è iç
ñâáå, iç
äðiaí ı ãt

Ми звикли все і всіх винити,
Що це не то і те не так.
А що ти сам зумів зробити?
Бо кожен лятає мастак!

Мовчиши, коли крайну хають,
Схиливши голову, сопиши,
Коли хохлами обзывають,
Вдаєш, не чуєш і терпиш.

А сам російською лопочеш,
Дітей також російський вчиши.
Тоді чого насправді хочеш?
Без крил ніколи не злетиш!

А мова для народу — крила,
Які підносять і несуть!
Життя не буде без Світла!
Без МОВИ — нас. У цьому суть!

Почни із себе, із дрібного,
Зміни це «Здрасте» на Добрідень!
Молитву вознеси до Бога,
Святкуй Різдво, а ще Великден!

День Незалежності — як свято,
Нехай в душі теж святом буде,
Народ щоб разом об'єднати,
Державу теж, соборний — бути!

Шануй батьків, дітей наєчай,
Щоб були справжні патріоти!
Якщо ти любиш рідний край,
Тоді берися до роботи!

Цінуй здобутки і звіяту,
Примножуй славу поколінь,
Щоб було в небі місце сяягу —
Як сонце і небесна синя!

Г åâæå ðå äðiõ —
ëþáèðè ðêðaïõ b?

Народе мій! Стажденна земле! Боже!
Дай сили нам, терпіння і надію,
Спасе любов, а віра допоможе
Здійснити нашу віковічну мрію.

«І ící àéðå
ї ðââäo, à i ðââäà
ââñ âiëü eì è
çðî áèðü»
(Лâ. aiä Éi àí à, 8.32)

Архангел Михаїл. Розпис у соборі Св. Софії в Києві

Важкі гріхи, ще важча їх спокута,
Слізми і кров'ю сплачено за все.
Земля сплюнірована, а мова позабута.
За що цей хрест, що мій народ несе?

За що спокута, за яку провину,
Невже ми відійшли від Твоого вчення?
Якщо це гріх — любити Україну,
То грішні ми, немає нам прощення!

Г ı ëií ı ñü
ñüí ãt äi i çà èåëåé

Молімося сьогодні за лелек,
Без них не уявляю Україну!
Вони наш оберіг від небезпек,
Лелеки — символ нашої країни.

Дітей приносять, кажуть нам батьки,
Під іхній клекіт ми вчимось ходити.
Тому сьогодні треба, земляки,
Ім помогтисти стихію пережити.

Нелегкий шлях до рідного гнізда,
Моря здолали і гірські вершини,
Але зустріла вдома іх біда —
Зима, мороз і сильні хуртовини.

Сніги, мороз, зима замість весни,
Річки, озера скуті шаром льоду.
Тому без нас не виживуть вони,
Без них не буде оберегу роду!

Молімося сьогодні за лелек,
Чужого горя і біди немає!
Летять до України так здалека,
І ця любов із ними нас єднає!

І є – і їді ї а çàl ё!

Нас так привчали до ярма,
Образ, знущання і покори,
Важкої праці задарма
І навіть до голодомору.

Вбивали пісно, душу, мову,
Топтили звичай і віру.
З корінням реали по житому,
У безвість везли, до Сибіру.

Набиті лементом і болем,
Ущент вагони, як худоба.
За те, що жили хлібом, полем,
За цибу душу хліборода.

І було пекло на землі,
Кістлява смерть врожай збирала.
Дорослі, немічні, малі,
Косила всіх, не розбирала.

Мільйони знищено, щоби
Покіність в душі поселити,
В ім'я химерної доби
В німих рабів перетворити.

Вєніт і јді ї ѡдіа ѹ є ѿ јдіаа

Якщо обрати птаха для герба,
Я би обрав без роздумів лелеку!
Любое до Батьківщини і журба
Їх повертає до гнізда здалеку.

Живут лише біля людських осель,
Це завжди наші бажані сусіди,
З далеких їх чекаємо земель,
Що їх приліт від нас відвірне біду.

Це символ України, оберіг,
Їх кольори, як доля, — чорне й біле.
В нас спільній з ними батьківський поріг
І наші долі, це єдине цле!

Із збірки віршів «Сполох»,
Вінниця, 2013

Олександр ДОРОШЕНКО

Điäí à i tâa

Наказав нам із братом наш батько колись,
Як нас від до російської школи:
Пам'ятате, що ви — України сини,
Не цурайтеся рідної мови!
Будьте горді і гідні своєї землі —
Ваше місце на ній вона вкаже,
І пильнійте, щоб літера «в» при кінці
Не ганьбила би прізвище наше...
Як тебе розпинали у тяжкі часи
За одне українське лиши слово,
Україно! Твої Калинці та Стуси
Не цуралися рідної мови...
Я за долею міряв нелегкі шляхи,
За далекі поїхав кордони.
Але батьків завіт пам'ятав я завжди,
Не цураючись рідної мови.

А коли у анкетах питали про те,
Росіянин я є, чи чужинець,
Я пригадував, батьку мій рідний, тебе
І виводив завжди: українець.

**ХРИСТОС НАРОДИВСЯ!
СЛАВIMO ЙОГО!
УКРАЇНА ВІДРОДЖУЄТЬСЯ!
ДЯКУЙМО БОГУ!**

Леся ХРАПЛИВА-ЩУР, Канада

Сніжить зима, а люди на Майдані!

Сніжить зима, а люди на Майдані
Напередодні новорічних свят,
Бо Україну в мирному поєстанні
Боронять, не ступивши крок назад.

А цей «майданчик» із додатком «анти»,
Скажіть, з якої кривизни світів?
Прибульці чи порочних вір сектанти
З підкупленіх явились поїздів?

Давно вже всім відомо без секрету,
З чиєї в міру щедрої руки
Оплачено з державного бюджету
Для них дорогу і сухі пайки.

Ще й грошові подачки на морозі
Заробить до пайків юрба сумна
За те, що згодна плазувати й досі
Знаку панівного пахана.

А на Майдані всенародне віче
Стойте за край свій вільний, за добро!
І знов народ на барикаді кличе
Герой звичайний — машиніст метро.

Магія слів

Слови приносять біль в невдалу фразу,
А мовлені з добрим — дарують крила.
Через чимало літ одного разу
Свою знайому давню я зустріла.

Тетяна ЧОРНОВОЛ

Була знайома чесна без потреби,
Гукнувшись назドогін, не знати наща:
— Змінилась ти! З колишніх літ від тебе
Волосся залишилося хіба що...
Гукнула не зі злості, зrozуміло,
Так просто, аби що-небудь додати.
Брела я відаль, а з пліч моїх скиміло
Волосся, без провини винувате...
І ще з одиною здібіться прийшлося
За мить якусь. Та посміхнулась лише:
— Літа минають, а твое волосся
Ше, бачу, з часом стало чарівніше!
Здалось, що з її посмішкою в фразу
Враз вітерець заплісся легокрило
І зін аж до небес у хвилях часу!
А вспіл волосся гордо майоріло.

У світ вітрів

Як сонце в хмар імписту пелерину
Вплітає перші ніжні промінці,
Іду в світ вітрів в ніжності краплину,
Знаменням дивини несу в руці,
Мов мить тепла осінню швидкоплинну.

Ступаю ген за обрій, далі й далі,
Туди, де рується з прив'язі вітри
Услід мені, а спроби їх не вдали
Чатус небо сторожко згори,
Відбиввшись у краплинному кришталі.

Морозить страх у вітрянім полоні,
Та знаю, що відступить хмарна мла
Й розтане в ноші трепетному лоні!
Тримай мій дар. Насилу донесла...
Ще є і є, хоч повні вцерть допоні.

Марія МОРОЗЕНКО

ПРОЗРІННЯ ЧЕРЕЗ ПОКАЯННЯ

Рідна моя Україно! Скільки епітетів даровано тобі
вірними твоїми дітьми. Ти оспівана в піснях, звели-
ченя в творах мистецтва, виплекана радістю, зако-
сичена ніжністю. Осяяна сонцем і блакитту небес,
маєш горду красу і вроду. Пишиною паняночкою по-
серед золотого колосся мала б стояти ти, з усміхом
вдоволення витираючи рушником, розширити кали-
новим цвітом, піт благословленої праці.

Горда красо моя Україно! Чому ж ти стоїш під
закурливаками небесами посеред колючої стерні, на
лице твоє, дочасно пооране зморшками болю, стіка-
ють слізом? Стражданна, зневажена, згорьована.
Чому й ці слова стали біла твого імені, шукаючи в
тебе прихистку, як сирітки в своєї одинокої матері?
Скільки їх прихилилося до тебе — многострадна,
блонена, покривдена...

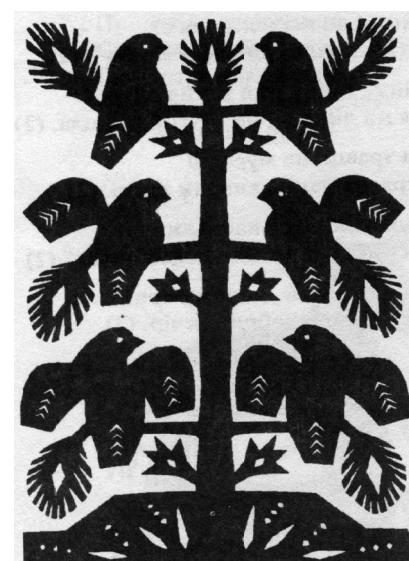
Немає посеред цих слів-означень жаданого єди-
ного слова, яке б пригнула ти до себе з особливою
материнською теплотою та ніжністю — щаслива.

Нене моя ясночола, ласкова Україно! Як я хочу
бачити тебе щасливою! Як мрію про це довгождане
щасти! Як хочу бодай на мить відчути його разом із
тобою, бо нероздільними навіки ми є.

Я — краплинка роси на твоєму іконописному чолі,
дрібненьке зерно роду, що проростає на ниві твоєї
Долі слабким жилавим пагінцем. Ти не даєш мені
скотитися донизу і змалiti, зів'янутi а чи пропали.
Закликаю щоразу до Життя, омиваєш мої біди та
жалі теплою зливовою світили почувань, укриваєш
ніжно багряним сувіттям любові, квітчаючи жар-
цвітом ниву моїх днів та років.

Ти — глибинний сопранний голос, що виривається
як джерельною піснею із зболених грудей твоїх,
відбивається дзвінкоголоссям уперевлах рік та мого-
тніх водоспадів, повертаючись відлунням до змо-
рених сердець вірних українців, які бажають чути
цю пісню, її мелодійний ритм життя.

Я — найменша порошінка на долонях твоїх. Без

Е є й о

äî ðåäàêðî ðà

Високоповажний Пане Редакторе!

Спадщина моого Батька Євгена Храпливого — це ідея піднесення українського села, як джерела не лише матеріальних ресурсів нашої країни, а й споконвічних витоків українського світогляду, культури, благочестя.

Найуспішнішою дорогою до цього, попри всі знесгоди життя наших селян, під усіма столітніми займанщинами,

вважала група галицьких міжвоєнних агрономів супільніків — методи сільської кооперації. Ця ж ідея не була чужа і всій Україні, ще від кінця XIX століття. Спонтанний досвід давав поводи позитивні наслідки: як економічні, так і в перетворенні селянства на свідомих громадян супільства.

У міжвоєнній Галичині цю ідею проводила в життя група громадських діячів, у якій поважним учасником був

саме мій батько, директор Крайового Товариства «Сільський Господар» у Львові. Воно співідіяло як найближче із центральними галицької кооперації (за те одержав батько, у Золотий Вересень, більшовицький присуд розстрілу, навіть без суду! Та Бог милював).

Совєтська ж влада добре постарається, щоб ідею добровільного кооператизму, практиковану широко й успішно в усьому цивілізованому світі, звести до ще одного засобу режимного терору і тим знеславити її в очах громадянства.

І сьогоднішня влада Незалежної Держави досі не поспішає прислухатися до голосу групи активних поспільніків в традиційної кооперативної ідеї. Група ця під проводом (поправді, майже єдиноборця!) професора Йосипа Йосиповича ДЕЦОВСЬКОГО, у Заліщицькому Коледжі, вже довгі роки дбає про відродження кооперації у нарешті пригожих обставинах власної Держави.

Мене конкретно просили, якомога поширити інформацію про цю справу, як в Україні, так і в діаспорі. Бо ж знає-

мо з досвіду, яке значення має підтримка діаспори у змаганнях України. Роблю отже, що можу, аби розворути увагу всієї глобальної України до проблем цієї нашої основної, дослідно — загибаючої, суспільної верстви народу.

На жаль, навіть найзазважітіші опозиціонери... чомусь мовчать на цю тему... А звідкіля ж вийшли у нашу культуру такі визнанні постаті, як сам Шевченко, Франко, чи й у цьому часі — Симоненко, Стус?...

Будь-ласка, гляньте Вашим народолюбним і далекоглядним оком і на цю, таку болючу проблему наших труднощів росту! Хай буде Вам стократна нагорода із Джерела Вічної Справедливості! З нами ж Бог!

У пошані і вдячності заздалегідь
Леся ХРАПЛИВА-ЩУР, Торонто,
Канада

Запрошуємо читачів до розмови щодо поставленої в листі важливої суспільної проблеми.

Редакція

З промови Папи Франциска на зустрічі з політичними і громадськими діячами Бразилії

Пам'ять про минуле і бачення майбутнього зустрічається в теперішньому, яке не є позбавленою історії та обітниці точкою з'єднання, але моментом у часі, викликом прийняття мудрість минулого і, зуміти проектувати її в майбутнє. Ті, хто в будь-якій країні займають відповідальні пости, покликані дивитися в майбутнє «спокійним поглядом людини, яка вміє бачити істину», говорив бразильський мислитель Алесеу Аморозо Ліма. Я хотів би поділитися з вами трьома аспектами цього спокійного, безтурботного і мудрого погляду: перший — своєрідність вашої культурної традиції, другий — солідарна відповідальність утворенні майбутнього, і третій — конструктивний діялог для вирішення проблем сьогодення.

1. Спершу буде правильним оцінити динамічний і самобутній характер бразильської культури з її надзвичайною здатністю інтергувати різні елементи. Спільне «почуття» народу, основи його думки і креативності, основні принципи його життя, критерії, якими він визначає пріоритети і спосіб діяльності та все решта базується і розвивається відповідно до інтегрального бачення людської особи. Це ба-

чення людини і життя, властиве бразильському народові, отримало також багато життєвої сили Євангелії: віру в Ісуса Христа, в любов Бога і братерство з близкім. Багатство цієї живиці може зробити плідним культурний процес, характерний бразильській ідентичності, і процес розбудови краєщого майбутнього для всіх, — процес, який сприяє зростанню всеобщої гуманізації та культури зустрічі і відносин; це християнський спосіб просування загального блага, радості життя. І тут сходяться віра і розум, релігійний вимір з різними аспектами людської культури: мистецтвом, наукою, працею, літературою... Християнство з'єднує в собі трансцендентність і втілення; воно завжди оживляє думку і життя у відповідь на загрозу фрустрації і розчарування, які можуть заповнити серця і вилитися на зовні.

2. Другий елемент, якого я хотів би торкнутися — це соціальна відповідальність. Вона вимагає певного типу культурної парадигми і, отже, політики. Ми несемо відповідальність за формування нових поколінь, за те, щоб допомогти їм бути ефективними в економіці і політиці, і твердими в етич-

них цінностях. Майбутнє вимагає сьогодні реабілітації політики, як однієї з вищих форм милосердя. Майбутнє вимагає від нас також гуманістичного бачення економіки і такої політики, яка забезпечуває усе більшу і кращу участю народу, уникнула елітарності і викорінувала злідні. Ніхто не повинен бути позбавлений необхідного, і всім повинні бути гарантовані гідність, братство і солідарність: таким є пропонуваний шлях.

Хто наділений владою керівника, — дозвольте мені сказати, кого життя помазало на керівництво, — повинен мати цілком конкретні цілі і шукати конкретні засоби для їх досягнення, але, коли надії не справджаються, є небезпека розчарування, гіркоти та байдужості. Тут я закликаю до динаміки надії, яка спонукає завжди йти вперед, щоб використовувати всі сили і можливості на користь людей, для яких ви працюєте, визнаючи результати і створюючи умови для нових шляхів; віддаючи себе повністю, навіть якщо не видно результатів, але зберігаючи живою надію, з тією постійністю і мужністю, які народжуються з прийняттям нового покликання керівника.

Той, хто діє відповідально, рахується в своїх діях з правами інших і з судом Божим. Це почуття етики здається сьогодні безпредecedентним історичним викликом, і ми повинні шукати це почуття, повинні впровадити його в суспільство. Крім науково-технічної раціональності, в нинішній ситуації важливу роль відіграє почуття морального обов'язку, виражене в соціальній і глибоко солідарній відповідальності.

3. На закінчення цих роздумів, окрім солідарності відповідальності і інтегрального гуманізму, який передбачає повагу до самобутності культури, скажу про те, що я вважаю важливим для вирішення нагальних проблем: це конструктивний діялог. Між егоїстичною байдужістю і бурхливим протестом завжди є ще один можливий варіант: діялог. Діялог між поколіннями, діялог в народі, — тому що всі ми є народом, — здатність давати і отримувати, залишаючись відкритими до істини.

Країна розвивається, коли ведуть конструктивний діялог її різні культурні багатства: народна культура, університетська культура, молодіжна культура, культура художня та культура технічна, еконо-

мічна культура і культура сім'ї, культура засобів масової інформації. Неможливо уявити собі майбутнє суспільства без потужного вкладу моральної енергії в демократію, яка залишається закритою виключно в логіці інтересів або в простому утриманні рівноваги. У цьому діялозі я вважаю також важливим внесок великих релігійних традицій, які відіграють роль закваски у суспільному житті і є живильною силовою демократії. Мирному співіснуванню різних релігій сприяє світськість держави.

Цю відкриту позицію без упереджень я назвав би «соціальним смиренням», яке є тим, що сприяє діялогу. Тільки так може рости взаєморозуміння між культурами і релігіями, повага один до одного без безпідставних упереджень і в атмосфері поваги прав кожного. Сьогодні або робиться ставка на діялог, на культуру зустрічі, або ми всі програємо. Саме тут проходить шлях, який може принести плоди.

Братство між людьми і співробітництво для творення справедливішого суспільства не є химерою мрією, — це результат узгоджених зусиль на користь загального блага.

До 150-річчя

Ольга Кобилянська

Великий Ювілей великої письменниці мав би сколихнути літературне і культурне життя України в 2013 році. Але за клопотами буднів якось обминули постать «гірської орлиці», «жриці краси і чистоти» (за виразом Л. Українки).

Не можна сказати, що забули. В театрах ідуть інсценізації її творів. Час від часу публікуються статті...

Ольга Кобилянська — то не вчорашия перегорнута сторінка літератури. Досить згадати: телефільм за повістю Ольги Кобилянської «Царівна» з захопленням дивилися молоді і старі. Це говорить про вічну свійсьтво її образів, живих і актуальних завжди.

Іван Франко у своїй статті «З останніх десятиліть XIX ст.» писав прояву «групи молодих письменників, вихованих на взірцях найновішої європейської літератури... Це незвичайно тонка філігранна робота; її змагання — наблизитися скільки можна до музики... Вона любується в смілих і незвичайних порівняннях, в уривках реченнях, у півсловах і тонких натяках... На чолі їх треба поставити Ольгу Кобилянську. Вихована на німецьких письменниках нової школи і на скандинавцях, вона зачала зразу і сама писати по-німецьки... Але швидко її незвичайний талант розгорнув крила і знайшов свою власну дорогу». Леся Українка писала у своєму листі до Ольги Кобилянської: «Вірте чи ні, а ми зеленої Буковини більше прагнемо, ніж Паризької вистави, надто як начиталися вашої «Некультурної». Часто закидали їй надмірне захоплення творами Фрідріха Ніцше. Але треба сказати, що то було захоплення не філософією Ніцше, як це спостерігалося у наших постмодерністів наприкінці ХХ ст. — захопленням найслабкішою стороною цього автора. Ольга Кобилянська в кінці XIX ст. захоплювалася поетичними символами Ніцше, і навіть ідея надлюдини її служила для розширення меж свободи особистості, яка не може прийняти тісного міцанського світу конформістів, готових пристосуватись до будь-яких годівничок. «Літаєш, бо — сильна. Літаєш самітня, то твою самоту собою заповнююш».

Однак не слід забувати, що у Ольги Кобилянської завжди була своя висота, якої не-спроможні були застити хмарі мінливої не-спокійної доби. Вона пережила революції, війни, розпад імперії, переділ кордонів. Вона дожила до «визволення» Буковини союзниками у 1940 році. А це було для неї тим, чого вона не могла прийняті навіть розумом. Невідомо, чи показували їй ті політичні освідчення, що були підписані в газетах її прізвищем. Але в потоці фальсифікацій того часу ніхто не розбереться.

«Нема на землі іншої втіхи, як віра в Бога». Ото була незмінна висота гірської орлиці.

Даа.

Покрова в українській поезії

Упорядник Надія Данилевська. — Київ, 2013

Ця книжка — перше зібрання віршів українських поетів, у яких висвітлюється одне з найшанованіших в народі релігійних святукраїнців — Покрова Пресвятої Богородиці.

Стане в пригоді вчителям, студентській та учнівській молоді, усім, хто любить поезію й цікавиться історією.

Дмитро ГРИЦЬКО-ЦЯПКА,
вояк УПА, чл. ОУН, Австралія

* * *

Дух Мазепи в Україні бродить
Та питает всіх: хто ви такі?
А Чупрінка військо в битві водить,
Наша доля — на вузькім мечі.
Ми, вояки, сім в людях віру,
Кличемо до праці всіх в краю.
Здобуваймо Волю і Свободу,
Повертаймо славу вікову!
Ми велику справу розпочали
Й поколінням мусим передавати:
Час, коли в краю ревли гармати,
Не повинні внуки забуваєть.

Богдан ЧЕПУРКО

Покрова — козацька мати

Вона усе на світі може —
поправить вчинки і слова,
у ризі вдягне образ Божий,
догляне вольностей права.

І зцілить рани та образи,
одягне в золото ліси,
усе покриє, всіх розважить
і сповнить — що б не попросив.

Свята Покровонько, як мати,
Ти нам дитинство зігрівай,
і українську нашу хату,
І наш веселій рідний край!

Віра КУЛІШ-ГАЛЬЧИНСЬКА,
М. Українка

Вище голову, козаче

Лине пісня над ланами
із глибин віків
Де Софія золотава —
часу передзвін.

Мов Соснівка "сонцесяяна" —

слава козаків.

Є держава — Україна,
є державний гімн!
Ми — козацьке покоління
і міцне у нас коріння:
з роду дреєнього наш виток —
із глибин віків.

Богоправедна Покрова —

гордість козаків!

Вище голову, козаче!
Це — твоя земля.
День новий, дзвінкий, мое кобза,
серце звеселя.

Світ наш — золото пшеници

і блакить Дніпра;

Сонцем поєниться криниця
Віри і Добра.

Ми — козацьке покоління
І міцне у нас коріння:
з роду дреєнього наш виток —
із глибин віків.
Богоправедна Покрова —
сила козаків!

*Річка Соснівка (колишня назва — Куківка) — місце легендарної Конотопської битви, 1659 рік.

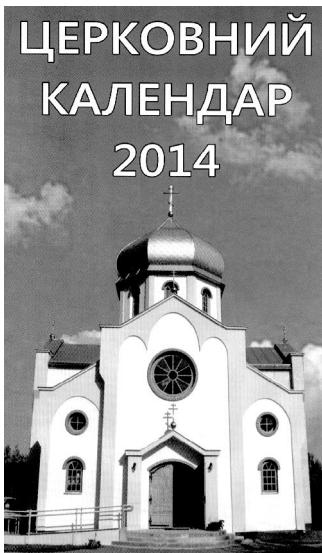
Лідія ШЕВЕЛО,
м. Львів

Могили слави

В кільці ворожої навали,
Котра несла наругу, смерть,
Поліські села оживали
І ринули у круговерть,
Бо там керманичі-Соколи
В боях хрещеної УПА —
І прояснилися виднокола:
Ішла священна боротьба
За Україну — матір-бронку,
Що піднімалася з колін
І виглядала спозаранку,
Коли на поміч прийде син.
І син ішов, з ним рать обірна,
Во славу ім попіщуки
(Здавен ще сила непокірна)
Могили сипали стрімкі.
І спалахнув живий воєнъ
На зміну тим воєням болотним,
Що брали душу у полон
І зойк розносили скорботний.
Живий воєнъ біля могил
Скликає на всенародне віче,
Шоб люди набирались сил,
Бо Мати в бій за волю кличе.
І я, тоді ще дитинча,
Воєнъ тим душу освятила
Й до Материнського плеча
Свою голівку прихилила...
В уявлі оживають нині
Могили в сліві воєнів,
Всевладні — Слава Україні!
Про волю відчайдушний спів.

ЦЕРКОВНИЙ КАЛЕНДАР 2014

Видання Перемисько- Новосанчівської єпархії

Як завше, новий календар насичений змістовними й актуальними в переломному моменті життя українців та всієї людської цивілізації матеріалами.

Особливо привертають увагу мудрим відчуванням стану людини, передніті тривогою за долю українського народу роздуми Владики Адама «над Но-

вим роком», звернені до молоді. Вміщені в календарі дослідницькі статті професора Василя Пуцка «Візантійський контекст християнського мистецтва давнього Київа» та «Біля джерел християнського мистецтва Русі-України» охоплюють величезний масив інформації і доконечно засвідчують важливість сфери сакрального мистецтва в національному духовному житті. Низка цікавих статей, присвячених знаковим подіям в житті православної української громади в Польщі та визначним історичним і культурним діячам, показують, що Українська Церква в Польщі почувствається відповідальною за стан і розвиток культури. Зокрема, знаходимо в календарі статті, присвячені 750-й річниці від дня смерті Данила Галицького, про кобзарство в Україні та ін.

Виняткову увагу присвячено постаті священномученика за православну віру Максима Горпицького (Сандовича) до 100-річчя його мученицької смерті та 20-річчя канонізації. Про тернистий шлях священномученика пишуть Петро Трохановський та о. Юліян Феленчак.

До 200-ліття Тараса Шевченка знаходимо у виданні велими цікаві роздуми о. Віталія Ейсманта — «Молітесь Богові одному» (про релігійний спектр творчості поета).

Редакція «Нашої віри»

сердечно дякує усім нашим передплатникам, які чекали кожного випуску нашої газети, читали і давали читати іншим, а інколи і передплатали.

Спасибі усім нашим читачам і дописувачам, що збагатили нашу газету змістом.

Особлива дяка тим, що пройнялися нашими проблемами і надсидали нам кошти.

Може хтось подумати, що ті кошти надійшли з Чикаго чи Нью-Йорка і вміти вирішили усі проблеми.

Але так не треба думати. Кошти надходили з Вижниці Чернівецької обл., з Косівського району Івано-Франківщини, з Рубанівського на Дніпропетровщині, з Московської обл. А то підійшла на Майдані удовиця і запропонувала свою лепту.

— Бачу, ви редактор газети «Наша віра». Чи можна вам дати на газету? Тільки не відмовляйтесь.

— Дуже дякую. А хто ж Ви будете?

— Просто читачка, вдячна вам.

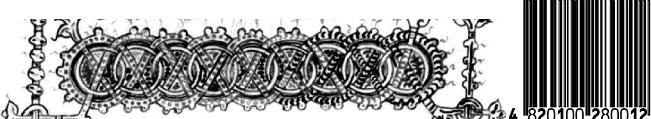
І такі вдячні читачки і читачі підтримують ентузіазм редакції, а вдячність і моральна підтримка — то дуже велика сила, якою люди не завжди користуються. Ми раді, що можемо збудувати такі почуття.

Передплачуєте газету

У кожному поштовому відділенні можна передплатити газету «Наша віра», індекс 61671.

Газета містить актуальні матеріали з релігії та історії, богословські, філософські, літературознавчі та публіцистичні статті. В кожному числі є сторінка для дітей та юнацтва.

Передплатіть газету собі та подаруйте передплату друзям.

Церква Різдва Пресвятої Богородиці на Совках у Київі

В червні 2013 було оголошено в «Нашій вірі» ЧАС БУДІВНИЦТВА ХРАМУ — VI. 2013.

ХТО БУДУЄ, ТОЙ ЗБУДУЄ!

Такий вигляд має Храм Різдва Пресвятої Богородиці наприкінці 2013 р.

В СЬОГОДНІШНІЙ ЧАС ми особливо душою з Вами та з всією Україною. Молимося, надімося та вірюмо, бо ж Господні дорогі незвідані і Небеса завжди посилали нашому народові свою опіку, коли надходили вигробування. В наших лондонських храмах лінне молитва, а на лондонському майдані Св. Володимира збираємося, щоб засвідчити, що ми з Київом та з всіма майданами України. Кожного вечора виступають молоді, талановиті люди, наша молода еліта, яку доля закинула в світі, але яка бажає повернутися в Україну демократичної, європейську та вільну, українську.

Не сумніваюся, що Ваша, пане

Євгене, праця принесе рясні плоди. Редагована Вами та Вашим відданим редакторським колективом, «Наша Віра» є голосом, який б'є дзвоном у людську совість та сколихує українську душу. Ми на чужині чекаємо з нетерпінням на кожен новий номер Вашої газети, яка зацікавить своїм багатим змістом і малих, і дорослих. Хотілось би, щоб в Україні більшою читачів «Нашої Віри», яка від початку своєї появи голосила потребу відродження духовності, високих вартостей моралі та громадського обов'язку перед своїм народом і звісною державою.

Марія ТУРІВ, м. Лондон

Засновник
і видавець
— колектив
Редакція газети

ГОЛОВНИЙ РЕДАКТОР
Євген СВЕРСТЮК

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Архиєп. Ігор (ІСІЧЕНКО), Євген СВЕРСТЮК, Раїса ЛІША, Юрій ВІВТАШ

ЛІТЕРАТУРНИЙ І ХУДОЖНІЙ РЕДАКТОР: Раїса ЛІША
ВІДПОВІДАЛЬНИЙ СЕКРЕТАР-ОРГАНІЗАТОР: Надія САМУЛЯК

КОМП'ЮТЕРНА РОБОТА: Вікторія ЛЮБИЧ

Зайти: вул. Межигірська 21, 04071

Для листів: Україна-Україна, 01001, Київ-1, а/с 283.

E-mail: nashavira@ukr.net; http://www.nashavira.ukrlite.org

Телефон-факс: 425 68 06

Наш розрахунковий рахунок: 26004001282001, МФО300142B УКРІНБАНКУ

Ідентиф. код №22893760

Підписано до друку 10 січня 2014 р.